

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal:
Aradi Nyomda Vállalat.
Balev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
Sürgönycím: Közlöny, Arad.
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.
Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej
Fél évre ... 540 Lej
Negyed évre ... 270 Lej
Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Nagy Kálmán

Arad uccáin egyre több és több új arc merül fel és egyre apad azoknak a száma, akik a régi Arad életében szerepet játszottak. Az idő megállás nélkül rohan el felettünk és kíméletlenül, kegyetlenül pusztítja a mult ittmaradt emlékeit. A vad tempóban száguldó kor egészen átfőrmálta a tegnapot, úgy, hogy ma már csak ködbevesző, valószínűtlen képek, egy-egy elmosódó arc maradt belőle. Megváltozott körülöttünk minden, de legfőképpen az ember: a mai kor emberének a lelki struktúrája, mentalitása, szokásai, össze sem hasonlíthatók a tegnapi emberével, mintha a mai fiatalok és öregek között nem néhány évtized, de legalább is egy évszázad korkülönbsége lenne. A tegnapi ittmaradó öregurak riadtan nézik ezt a megváltozott világot, amelyben ők képviselik az átmenetet egyik korszakból a másikba.

A tegnapi egy hős veteránja dőlt ki ma a megfogyatkozott sorokból: Nagy Kálmán, a régi Arad egy ismert és jellegzetes alakja, kilencven esztendőskorában meghalt. Kilencven év terhe, munkája, fáradsága nyomta a vállát, de Nagy Kálmán még ma reggel is munkába készült. A hivatalába akart eljutni a ma is agilis, patriarcha-korú öregur, de eljött érte a halál és elvitte magával örök nyugalomra, oda, ahol Nagy Kálmán is kipihenheti végre a kilencven esztendő fáradságát. És ma már eggyel kevesebb lett azoknak a száma, akik az elmúlt idők emlékszoobraiként maradtak itt a ma zürzavarában. A régi embertípus egy markáns képviselője szállt sírba Nagy Kálmánnal, izig-vegig becsületes, lelkes magyar ember. Karakán magyarsága, szinte fanatikus igazságszeretete, örök ellenzékivé tették és talán az egész régi Magyarországon nem volt a 48-as emlékeknek lelkesebb propagálója, mint Nagy Kálmán. A régi, híres képviselőválasztásoknak szinte legendás korteslő volt, aki az apostol fanatizmusával járt faluról-falura és agitált politikai elvei mellett. Meg nem alkuvó, tántoríthatatlan kuruckodása nem is annyira politikai meggyőződés, mint inkább vérmérsékletének, egyéniségének kifejezési formája volt, amely egész életét, munkásságát és szereplését át, meg átszötte. Az ő nevéhez fűződik a Kossuth-asztaltársaság megalakítása, amelynek legnagyobb munkája az volt, amikor szobrot emelt Arad Kossuth Lajosnak.

Tíz esztendőskorú gyermek volt az 1848-as szabadságharc idején és Kossuth Lajos lángszavain keresztül lelkébe fogadta a francia forradalom világkincsét a szabadságért, a magyar jövőért küzdött a maga szűk körében, de teljes hévvel, bátran és következetesen. Nagy Kálmán gyerekkorától élénken figyelte a politikai eseményeket és a magyarság heroikus harcát a 48-as idők napjainkig. Volt mit figyelnie bőven. Végigélte a Bach-korszak szenvedéseit, részt vett a kiegyezést követő alkotmányos küzdelmekben, tanuja volt a világháború lezajlásának és megérte, vörző szívvel látta Magyarország összeomlását. Hosszúra nyúlt élete párhuzamosan haladt a magyarság legutóbbi kilenc évtizedének tragikus eseményeivel és Nagy Kálmán szívében is tanyát ütött a fájdalom, amely utolsó éveit elkeserítette. De az aggastyán erős lelkében élt a remény és egy hosszú élet tapasztalataira támaszkodva, hitte, hogy a magyarok Istene mégis csak megóvjá ezt a maroknyi, sokat szenvedett népet.

Megoldáshoz közeledik a politikai válság.

Hivatalos körök bizonyosra veszik a kölcsöntárgyalások sikerét.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az Adeverul mai száma cikket közöl ezzel a címmel: „A politikai válság megoldása közeledik“. A lap foglalkozva a pártok helyzetével, úgy találja, hogy ebben a tekintetben tisztázódtak a viszonyok. Az Adeverul szerint Maniut biztositották, hogy nincs már szükség erélyesebb kormánybuktató akcióra és a nemzeti-paraszt-párt vezére ennek alapján tanácskozást is folytatott a kormányalakítás részletes módzatairól. A lap még hozzá teszi, hogy a nemzeti-paraszt-párt szerint a kormányalakítás hamarabb fog megtörténni március 20-nál.

A Viitorul a következő kommunikét teszi közzé: Több lap szerint a miniszterelnök tárgyalásokat folytatott különböző személyiségekkel a külföldi kölcsön és a valutareform

ügyében. Többek között a lapok olyan személyiségek neveit is közölték, akik nem is érkeztek Bucurestibe. Már ez a tény is bizonyítja, hogy a lapok információja helytelen volt.

Maniu Gyula, különben ma Clujra (Kolozsvárra) utazott a kormány elleni kampány erdélyrészi megszervezésére. A parlament január 25-én feltétlenül megnyílik. A megnyitás előtt a kormánypárt értekezletet tart, ugyancsak értekezletre ül össze a nemzeti-paraszt-párt parlamenti csoportja is, hogy megállapítsa az egyes törvényjavaslatokkal szemben követendő magatartását és a párt parlamenti taktikáját. Hivatalos körök különben nagy optimizmussal viselkednek a kölcsöntárgyalások iránt. Megcáfolják több lapnak azt a híret, hogy Anglia nem támogatja a kölcsön ügyét.

Tönkreteszik a kis erdélyi bankokat.

Egyetemi tanár a készülő banktörvény ellen. — Ghiulea professzor a magán-gazdaság guszakötőjének nevezi az új banktörvényt.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.) Ghiulea tanár, a román nemzeti-paraszt-párt cluji hivatalos lapjában, a Patriában nagy tanulmányt írt a banktörvényjavaslatról, amelynek részleteiről nemrégiben mi is hírt adtunk. A professzor főleg a javaslatnak azokat a pontjait kommentálja, amelyeknek rendkívülisége még a laikusoknak is feltűnt.

Ghiulea professzor arra a kérdésre adja meg a választ, mi indította a kormányt a banktörvényjavaslat elkészítésére. A felelete rövid:

A liberálisok tönkre akarják tenni a kis erdélyi bankokat s a nemliberális pénzügyi intézeteket fejlődésükben óhajtják megakadályozni.

A banktörvényjavaslat — írja Ghiulea — nem engedi meg a kisbankok létezését, amennyiben tőlük huszmillió lej alaptőkét követel, ha központjuk Bucurestiben van, ellenben a vidéken levő központ esetén legalább is három fiókkal kell bírniok. Ez az erdélyi kisbankok megszűnését jelenti. A javaslatnak ez a pontja ürügy arra, hogy a kisbankok betétjeit a létező nagybankok, így elsősorban a Banca Romaneasca felé irányítsa. A kisbankok megszüntetése által a liberálisok könnyebben szerezhetik meg Erdély felett a gazdasági uralmat.

Mitevők legyenek a kisbankok? Az új javaslat értelmében önállóan élhetnek tovább, ha valamelyik nagybankkal fuzionálnak. Ghiulea professzor ezt nem ajánlja nekik, mert a nagybankok hatáskörük periferiáinak érdekeit mindenkor negligálják. Nem kell elfelejtetni, hogy a nagybankok meggyezést kötöttek maguk között, hogy a földmivészeknek nem adnak kölcsönt. És ha a földmives meg tudott szabadulni a kamatszédők körmei közül, ezt a kisbankoknak köszönhette, amelyek támogatták a földmivészeket és mindenkor erejükhez mértan eleget tettek közgazdasági kötelezettségeiknek.

Ghiulea professzor hosszabban foglalkozik a tervezett banktanács szerepével, amelynek egyenesen diktatorikus jogai vannak. Az ő engedélye nélkül nem lehet bankot alapítani, viszont a banktanács ezt az engedélyt csak akkor adja ki, ha opportunusnak

vél, vagyis úgy találja, hogy a létesítendő bank helyi vagy általános érdeket szolgál. A banktanács nem indokolja határozatait, amelyek felelősségteljesek.

A banktanács — írja Ghiulea — tehát olyan tirannus, amellyel nem lehet vitatkozni. Nem lehet majd egyetlen bankot sem alapítani, ha az alapítók nem mutatják fel a pártnak bizonylatát, hogy a bank a liberális érdekeket szolgálja.

A javaslatnak az a rendelkezése, hogy a banktanács hivatott egyedül dönteni afelett, vajjon valamelyik bank elfogadhat-e betéteket vagy nem. Ghiulea szerint az utóbbi idők néhány krachjára vezethető vissza, mindazonáltal nincs szó a betétesek védelméről. Ez csak ürügy arra, hogy a liberális banktanács megakadályozhassa a nem liberális bankokat fejlődésükben és a polgárok betétjeit a liberális bankok felé irányítsa.

Ugyancsak hasonló célt szolgál az a rendelkezés is, hogy a bankok minden pillanatban kötelesek a betétek 15 százalékát felmutatni, másrészt a banktanács elrendelheti — amikor jónak látja, — hogy valamelyik bank a betétösszegek ötven százalékát tartsa vissza. Ez azért nem — írja Ghiulea professzor — hogy a nem liberális bankokat megakadályozzák a betétek elfogadásában. Egyenesen diabolikus rendszabály, hogy a bankok a betétösszegek másik felét öt százalékos állampapírokban helyezzék el.

Minden bank köteles alaptőkéjének 10 százalékát a Banca Nationalánál elhelyezni. Ezáltal a bankok gazdasági hatalmának egy részét minden ok nélkül elvonják, miután a tíz százalék semmit sem garantál, ellenben súlyosan befolyásolja a bankok érdekeit. A banktanács, amely egyedül csak a liberálisok politikai és gazdasági érdekeit fogja tekinteni, valószínű gazdasági csapás lesz. A liberális befolyás mindenütt rosszat szült, ebben az esetben azonban katasztrófát fog előidézni.

A román nemzeti-paraszt-párt — jegyzi meg legvégül Ghiulea professzor — teljes erejébe harcolni fog egy ilyen tervezet ellen, ha azt a parlament elé terjesztik.

A párt, amelynek programján szerepel

a Banca Nationalának a politikától való megszabadítása, nem engedheti meg a magángazdaság guzsbakötését és meg fogja semmisíteni ezt a törvényt,

ha azt elfogadják és érvénybe léptetik.

Chiulea professzor fejtegetéseit kétségkívül erős pártpolitikai szellem hatja át és irányítja, mindazonáltal így is érdekes, amit

Az aradi monopolfelügyelőség tovább folytatja indokolatlan razziait Aradon.

Mit mond az aradi monopolfőnök. — Lázár alispán intervenciója. Az aradmegyei prefektura átirata a főügyészhez.

(Arad, január 16.) Az Aradi Közlöny hátsóoldala nem egy ízben emeltünk erélyesen vétőt az aradi monopolfelügyelőség indokolatlan razziait és a sorozatos házkutatásait ellen, amelyekkel ugyyszólván naponta moleztálják a város közönségét. Tiltakozásunknak meg lett az az eredménye, hogy Georgescu János megyei prefektus a vizsgálat elrendelését ígerte az ügyben, míg Filotti Zamfir rendőrprefektus már a múlt hét folyamán megtiltotta a rendőrségi tisztikarnak, hogy a monopolfelügyelőség razziai hatósági közegi minőségben részt vegyenek. Miután azonban mindezek dacára a monopolfelügyelőség szombaton is tizenhárom házkutatásra kért és kapott az ügyészségtől engedélyt, munkatársunk ma felkereste Jalba monopolfőnököt, akitől újabb információkat kért a sorozatos és a hatóságok minden ellenkezése dacára is történő házkutatások felől. Jalba elsőnek is a monopolfelügyelőség egyes szakaszait olvasta fel a monopolfelügyelőség eljárásának igazolására, majd a következő érdekes kijelentést tette:

— Az aradi monopolfelügyelőség nem a maga elhatározásából, hanem feljelentések nyomán folytatja le a vizsgálatot. Mivel a házkutatásokat. Le kell szögezmem, hogy alig mulik el nap, hogy legalább tíz feljelentés ne érkezne hozzám. Természetesen a feljelentők nevét a legdiszkrétebben kell kezelni és így nem áll módomban közölni, kik azok, akik — talán egy cigaretta felkínálása után — nyomban szaladnak hozzám és jelentést tesznek arról, hogy ennél, vagy annál az urnál nagyobb mennyiségű külföldi cigaretta van. — Ugyanez az eset a játékkártyák és az öngyújtó tekintetében is. Nem egy esetben történt, hogy valaki az uccán tüzet kér egy arra haladótól, aki készséggel állván rendelkezésére, előveszi öngyújtóját, de arra már nem volt ideje, hogy tüzzel szolgáljon, mert az illető tüzkérő nyomban lecsapott rá és idehurcolta hozzánk. Arról pedig ne is beszéljünk, hogy napról-napra kapok jelentést arról, hogy Aradon legalább 5000 ember használ csempész uton szerzett öngyújtót. Kétségtelen, hogy ebben a tekintetben a törvény nem a leghumánusabb s ezért a napokban magam tettem előterjesztést a monopolfelügyelőségnek, hogy engedélyezze a közönség számára az öngyújtók utólagos lebélyegzését. Attól eltekintve, hogy ezáltal a közönség megmenekül a felesleges zaklatástól és a súlyos megbírságolástól, az államjüvedék is legalább félmillió lej rendkívüli jüvedelemhez jutna.

— Az engem, személyemben ért támadások igaztalanok. En minden esetben tekintettel és elnézéssel vagyok a közönség irányában. Még nem történt meg, hogy üres cigaretta-dobozok miatt valaki ellen megindítottam volna az eljárást. A törvény ugyanis világosan kimondja, hogy csak a talált cigaretta következtében folytatható le a jüvedéki kihágás címen az eljárás. Éppen ezért azt tanácsolom mindenkinek, aki ellen a mála talált üres cigaretta-dobozok miatt indították eljárást, a monopolfelügyelőség határozatát felebbezze meg az aradi törvényszéknél. A régi játékkártyák tekintetében viszont nem adhatok más tanácsot, mintha valakinek még volna birtokában, semmisítse meg. Ebben a tekintetben a törvény ugyanis nem ismer elnézést s a já-

mond. A banktörvénytervezetnek a kisbankoknak és a magánosoknak szempontjából való bírálása oly szempont, amely közérdekű és a lakosság igen nagy részét érinti. Bizonyos, hogy kevés kormányjavaslat ellen hangzott el annyi kifogás, mint éppen a banktörvénytervezet ellen, ami a kérdés messzeható fontosságának legjobb bizonyítéka. Éppen ezért minden hozzászólás csak az ügy érdekében van még akkor is, ha pártpolitikai szempont irányítja.

tékkártya épenugy, mint az öngyújtó behozatala minden körülmények között tilos. Mindezek után pedig ismétlem, hogy a házkutatások esetében minden egyes alkalommal feljelentésekre járok el, azonban közölnöm kell, hogy előbb mindig érdeklődöm az illető feljelentett felől, mert nem egy esetben történt, hogy olyan valakit jelentettek fel, aki éppen egy külföldről érkezett ismerősétől kapott és szívott el egy cigarettát. Én csak a súlyosabb esetekben járok el, természetesen azonban csak a törvény utasításai szerint. Ezért pedig nem érhet engem vád.

Ugyilátszik tehát, hogy Jalba monopolfőnök korántsem veszi tudomásul és süket fülekre talált nála Arad közönségének sponián tiltakozása az indokolatlan s csak feleslegesen moleztáló házkutatások és razziaik ellen, me-

Különös bonyodalom az aradi vágóhid vizsgálat ügyében.

(Arad, január 16.) A vágóhid vizsgálat még mindig nem ért véget és Angel István dr. polgármester ma délután is folytatta a kihallgatásokat. Ma délután több ismert aradi hentesmestert és mészárosot hallgatott ki, akik részletes vallomást tettek. Valószínű, hogy e hét végén már befejeződik a vizsgálatnak az a része is, amely Alexandrescu Mihály dr. érinti s amelynek aktáit Angel István dr. polgármester személyesen viszi el Bucurestibe, hogy az illetékes miniszterium elé terjessze.

Ma délelőtt igen érdekes esemény történt a vágóhid vizsgálat ügyében. Délelőtt ugyanis jelentkezett az aradi városházán dr. Fried Miklós, a nemrég elhunyt helyettes vágóhidigazgató özvegye, aki bejelentette, hogy elköltözik Aradról és engedélyt kért, hogy butorait és ingóságait elszállíthassa a városból. A vizsgálat azonban a vágóhid ügyében még nem fejeződött be, még nem derült ki, hogy kit terhel a mulasztás és felelősség a történetekért. Miután lehetséges, hogy a város által szenvedett károkért a vágóhid vezetőit egyetemlegesen teszik felelőssé, a város kiadta az özvegy kérelmét tanulmányozás végett a városi ügyészi hivatalhoz, amelynek véleményadása után történik meg a döntés. Arról van szó tudniillik, hogy a város anyagilag fedezni akarja magát és szó kerülhet arra is, hogy a kártalanítás a vágóhid vezetőinek, illetve akkori vezetőinek magánvagyonának terhére fog menni.

A vizsgálat folyamán még egy érdekes momentum merült fel. Azon a napon ugyanis, amikor Fried dr. meghalt, megjelent a vágóhid egyik alkalmazottja az elhunyt lakásán és kérte, hogy adják át hivatali kulcsait, miután azokra szükség van. A kulcsokat kiadták és az elhunyt környezete és hozzátartozói most attól tartanak, hogy ez alkalommal esetleg történhetett valamilyen manipuláció az iratokkal és ennek a felelősségét most utólag akarják a vágóhid bűnös alkalmazottak Fried dr.-ra hárítani. A vizsgálat ebben az irányban is ki fog terjedni és lehetséges, hogy újabb érdekes részletek kerüljenek napvilágra. Alexandrescu Mihály dr. pénteki nyilatko-

lyet tovább fog folytatni. A kifogás ugyanis könnyű, mert feljelentést — különösen pedig ha a feljelentő nevét titokban kezelik — ezerszámra lehet gyártani az iróasztal mellett is. És mert minden vétő és panasz csak falra-hányt borsó, Arad város közönségének együttesen immáron a felsőbb monopolfelügyelőséghez kell folyamodnia, hogy ott értsék meg és onnan utasítsák az aradi monopolfelügyelőséget, lássa be végre, hogy még nem csempész az, akinek hébe-hóba 10—20 darab külföldi cigaretta kerül a tárcájába, vagy otthon ártatlan szórakozás végett már tíz esztendő óta tartogat egy játszma kártyát. Lássák be végre, a közönség nem lehet kizárólag csak az adóprés és a jüvedéki vexaturák alanya, de igenis jogosan megkívánhatja, hogy senkire sem ártalmas és senkit meg nem károsító szórakozásába senki ne avatkozzék indokolatlanul bele.

Jalba monopolfőnököt a közönség köréből felzúduló rengeteg panasz következtében különben ma felkérte a megyei prefektúra, ahol Lazar Agoston dr. alispán kért felvilágosítást a sorozatos razziaik és házkutatásokra vonatkozólag. A monopolfőnök erre kijelentette, hogy ő csak azt teszi, amire a monopolfelügyelőség neki jogot ad, hatáskörét azonban nem lépi túl. A házkutatások nagy része eredményesnek mutatkozott s nem mondhat ezért most sem mást, minthogy a jövőben is szigorúan a monopolfelügyelőség rendelkezése szerint fog eljárni. A megye vezetősége most átiratban kéri meg az aradi királyi ügyészséget, hogy csakis indokolt esetben adjon házkutatási engedélyt a monopolfelügyelőségnek.

A város vezetősége esetlegesen zár alá veszi a vágóhid elhunyt helyettesigazgatójának lakásberendezését.

zata ügyében az aradi Husiparosok Szindikátusa egyébként a következő nyilatkozat közlésére kért fel bennünket:

— Nem próbálunk vitába bocsátkozni a vágóhidigazgatóval egymás mentalitása fellett, csak egyetlen próbátélt ajánlunk fel. Alexandrescu dr. igazgató kérien információkat az aradi husiparosok mentalitásáról 30 évre visszamenőleg Barkó, volt vágóhidigazgatótól és mi ezzel szemben csak öt évre visszamenőleg kérien információkat Alexandrescu dr. állatorvosi multjából. A kettőt összehasonlítva, azt hisszük, hogy nem mi maradunk alól.

Iparos-szanatorium Aradon.

Az iparosok temetkezési egyesületének érdekes akciója.

(Arad, január 16.) Tegnap délelőtt 10 órakor ülést tartott az Iparosok Temetkezési Egyesülete és a Polgári Temetkezési Egyesület, Olariu Iustin einökletével. A tárgysorozat legfőbb pontjaként a létesítendő iparosszanatorium ügye szerepelt. Zabb István beszámolt arról, hogy a Polgári Temetkezési Egyesület három évvel ezelőtt alakult meg és ezalatt az idő alatt 7200 tagot és 5 és fél millió lejes tartaléktőkét szerzett. Ennél a sikernél azonban nem akarnak megállni, hanem arra törekcsenek, hogy iparosszanatoriumot állítsanak fel, amelyben a teljesen szegény iparosok ingvenes, a többiek pedig mérsékelt áru kezelésben részesülnek. A bejáró betegek részére viszont ambulatórium áll rendelkezésre. Javasolja ennek felállítását érdekében, hogy a halottankint járó 10 lej illetékhez egy lejes szanatoriumilletéket vegyenek hozzá. A tervet nagy tetszéssel fogadták, majd Szarka István titkár, Primixl János asztalos, Köszegi Emil és Assael Károly tartottak beszédet a terv mellett. Juhász Attila ellene szólalt fel, teljesen eredménytelenül, majd Zombory Gyula, Mizera József, Gabos Jenő dr., Bakács Miksa, Nádray Aurél, végül Reinhart Gyula és Steigerwald Alajos vették védelmükbe a javaslatot. A mélvnek folyamán leintették az állandóan közbeszóló Juhászt. A közgyűlés végül egyhanguan elfogadta a javaslatot, hogy egy lejes illetéket szednek az építendő szanatorium javára.

Adósságai elől menekült az aradi bankdevizőr.

Rejtély övezi körül Schönberger Miksa szökésszerű elutazását. — A rosszul sikerült posztóüzlet. — Állítólag kétféle millió lej az adósság. — A bankszolga ötvenezer leje. — Folyik a rovacsozás az aradi pénzügyekben. — Egy háromezer lejes kölcsön különös titka.

(Arad, január 16.) Az Aradi Közlöny jelentette egyedül vasárnapi számában azt a városszerinte nagy feltűnést keltő eseményt, hogy Schönberger Miksa, az egyik nagy aradi bank devizaosztályának vezetője titokzatos körülmények között eltávozott Aradról. A bankdevizőr, mint azt jeleztük, szabadságot kért szerdán intézetétől, hogy családi ügyben Timisoarara (Temesvárra) utazzék, azóta egyáltalán nem tért vissza, hanem ehelyett feleségének egy nem egészen világos értelmű levélben jelezte, hogy Magyarországon van és nem tér vissza többet Aradra. Schönbergernek ez a szökésszerű elutazása nagy feltűnést keltett Aradon és még ebben a pillanatban sem lehet teljesen pontosan megállapítani, vajjon mi készítette a bankdevizőrt erre a tette. A legtöbb valószínűsége ugyan annak van, hogy Schönberger nyomasztó adósságai miatt hagyta el Aradot és utjára állítólag idegen pénzt is vitt magával, de vannak momentumok amik még mindig homályban tartják a kétségkívül rejtélyes esetet. A nagy érdeklődést keltett ügyről egyébként az alábbiakban számolunk be:

Mit mondanak a bankban?

Schönberger Miksa, aki már több év óta lakik Aradon, 1924-ben került egyik legelőkelőbb aradi pénzügyi intézetbe, ahol a devizaosztály vezetője volt egészen most szerdán bekövetkezett titokzatos eltávozásáig.

— Schönbergert, — mondták nekünk a bankban — nagyon rendes és szorgalmas embernek ismertük, aki ellen soha semmi kifogás sem merült fel. Ugy hisszük azonban: tudjuk az okát annak, hogy tulajdonképpen mi is készítette a jóállású devizőrt a hirtelen távozásra. Hetekkel előbb ugyanis intézetünk igazgatósága arról értesült, hogy Schönberger hivatali óráin kívül posztógyári képviselővel foglalkozik s ennek keretén belül többirányú súlyos kötelezettséget vállalt. Tudtára adtuk tehát, hogy ezt állásával összeegyeztethetetlennek tartjuk és felhívtuk, hogy vagy azonnal hagyjon fel minden mellékfoglalkozással s rendezze kötelezettségeit, vagy vonja le a konzervenciákat és távozzék. Schönberger két heti határidőt kért, hogy függő dolgait lebonyolíthassa. Ez a határidő most lejártában volt és a devizőr nem talált módot a posztóüzletből kifolyóan vállalt kötelezettségeinek az egyre jobban türelmetlenkedő hitelezőivel szemben való rendezésére és úgy látszik, nem látott más kiutat, minthogy a hitelezők zaklatásai elől meneküljön. Érdekes, hogy a hirtelen távozott devizőr a legutolsó percig is hivatalában a legintenzívebben teljesítette szolgálatát — s mint említettük — szorgalmas, megbízható embernek ismertük. Schönberger szerdán szabadságot kért azzal az indoklással, hogy édesanyját akarja meglátogatni Timisoarara (Temesvárról), aki kiflicamította lábát és betegen fekszik otthon. A szabadságot meg is kapta és 11-én, szerdán délután elutazott Aradról.

— Pénteken értesültünk róla közvetett úton, hogy Schönberger nem Timisoarara (Temesvárra) ment, hanem ismeretlen helyre utazott, még pedig egyes verziók szerint külföldre, ahonnan nem szándékozik visszatérni. Erre azonnal vizsgálatot indítottunk, amely még most is folyik. A vizsgálat eddig semmi terhetőt, vagy szabálytalanságot nem állapított meg Schönbergerről és az máris kizártnak látszik, hogy valami nagyobb szabálytalanságot követett volna el, mert annak már

nyomára jöttünk volna. Persze egészen tiszta képet a dolgról csak a vizsgálat teljes befejezése után nyerhetünk. Mivel Schönberger nekünk végleges eltávozását nem jelentette be, csupán szabadságra távozott, állását nem töltöttük be, hanem helyettesítettük.

A titokzatos devizőr.

Schönberger Miksát sokan ismerték Aradon és barátai, meg ismerősei csendes, szótlan, igen szolid életű embernek tartották, aki minden estéjét családjával körében töltötte el. Egyetlen passziója újabban a délutáni domonpárti volt a Dácia-kávéházban. A devizőr senkinek se beszélt üzleti, vagy magánügyeiről, teljesen zárkózott természetű volt, úgy, hogy még a felesége sem tudott vállalkozásairól, vagy pénzügyi bajairól semmit. Annál nagyobb meglepetést keltett a csendes és szolidnak ismert banktisztviselő szökése, meg azok a hírek, amik ennek nyomán szárnyra keltek. Közéleti ismerősei és rokonai ma is ideges és elhamarkodott lépésnek tekintik Schönberger tetteit, amire szerintük a devizőrnek semmi különösebb oka nem volt.

Schönberger első feleségétől, egy timisoarai (temesvári) leánytól már régebben elvált. Ebből a házasságából egy fia született, aki anyjával él Timisoarara (Temesvárról) és most hét éves. Az elvált asszonynak havi 4000 lej tartásdíjat fizet Schönberger. Érdekes, hogy ebben a hónapban nem küldte el volt feleségének a 4000 lejt, mire az asszony pénteken telefonon kereste Timisoararól (Temesvárról) a bankban, volt urát, hogy figyelmeztesse tartozására. Ekkor tudta meg, hogy a tartásdíjra egyelőre nem igen számíthat, mert volt férje ismeretlen helyre távozott. Másodszor két évvel ezelőtt nősült meg Schönberger és Steiner Erzsit, egy budapesti kereskedő leányát vette el feleségül. A devizőr, aki a mellékekkel együtt körülbelül 30.000 lejt keressett havonta, gondtalanul és nyugodtan élhetett volna feleségével, de ugyátszik a vállalkozási kedv nem hagyta nyugodni és ez kergette bele a posztó-ügybe.

A posztóképviselő

rokonai alapon keletkezett. Schönberger nagynénjének férje, Fleissig Dezső szegedi posztó-nagykereskedő, aki egy nagy angol posztógyárnak magyarországi képviselője, rokona, az aradi bankdevizőr révén egy olyan fiók-képviselő-félt állított fel, Schönberger azonban nem nagyon érthetett a szövetülethez, mert a dolog nem jól ütött be. Állítólag a devizőr sok árut adott el hitelbe, nem tudta követeléseit behajtani, adósságokba keveredett és nem volt képes szegedi rokonának fizetni, aki erre táviratilag jelezte, hogy lejön Aradra. Schönberger azonban nem akarta, hogy Fleissig lejöjjön Aradra és azt táviratozta neki, hogy majd ő megy át Magyarországra. A helyzet tehát a rokonok elképzelése szerint az, hogy Schönberger Fleissignak tartozik néhány százezer lejjel, de ez még — mint mondják — nem ok a szökésre, hiszen manapság nagyon sok üzletembernek vannak hasonló adósságai.

„Nem birtam a sok zaklatást!”

Az eddigi jelek arra vallanak, hogy Schönberger tényleg Szeged felé vette útját. Felesége ugyanis egy, a makói állomáson fel-

Rémes öngyilkosságot

követnek el patkányai, ha megveszi a

Radikál baktériumos patkányirtó huskivonatot.

Emberre és háziállatra veszélytelen, hatóanyaga csak a patkányt öli meg. Olcsó és az eredmény biztos. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

adott levelet kapott tőle, amelyben elkeseredett hangon azt írja Schönberger, hogy nem bírja a sok zaklatást és azért távozott el. Hogy hova megy, nem említi.

„Nem tudom befejezni a levelet” — írja — mert könnyeim hullanak a papírra.”

A bélyegző arról tesz tanuságot, hogy a levelet a makó-kétegyházi vonat postakocsijában bélyegezték le. Lehet, hogy Schönberger Makón tévedésből, az aradi vonat helyett ebbe a vonatba dobta be a levelet. Az egész ügyben a legfurcsább azonban az, hogy — a mint most kiderült — Schönberger igen sok embernek tartozik Aradon kisebb-nagyobb összegekkel. Különösen sok kereskedő tartozik hitelezői közé, akiknek Schönberger váltót adott. Néhányat ezek közül feleségével is aláíratott, úgy hogy az asszonyt most az a veszély is fenyegeti, hogy lakásberendezését elárverezik. Schönberger persze az aláírások alkalmával sem kapott magyarázatot az urától, hogy mire keljenek a váltók és most teljesen pénz nélkül maradt s azt sem tudja, mi történt körülötte és mi fog még történni.

Schönberger különböző aradi — áru- és pénz- — adósságainak összege állítólag megközelelti a kétféle millió lejt. A rejtélyes csak az, hogy hova költötte el azt a sok pénzt, mikor egészen szolid, polgári életet élt. Beszélnek ugyanazzel kapcsolatban műgyekről is, hogy azokra kellett volna sok pénz, de ez az állítás nem látszik valószínűnek.

A bankszolga betéje.

Figyelemreméltó körülmény az is, hogy Schönberger elutazása előtti napon rávette az egyik aradi takarékpénztár szolgáját, hogy bizzra rá 50.000 lejes betétjét, ő majd jó üzletet csinál azzal. A szolga rá is bízta és a devizőr, másnap elutazott azzal Aradról. Nagyobb összeget akart hasonló módon felvenni egy ismert aradi kereskedőtől is, ez azonban nem bocsátotta rendelkezésére a kért összeget. Ezzel szemben viszont furcsán hangzik az, hogy Schönberger minden csomag és podgyász nélkül utazott el, még csak tiszta fehérneműt se vitt magával. Felesége és rokonai különben azt hiszik, hogy rövidesen visszatér Aradra és igyekeznek rendezni adósságait. Annyi bizonyos, hogy most még nem látni egészen tisztán ebben a dologban és arra majd csak a legközelebbi napok eseményei derítenek teljes világosságot.

Valaki azonban már keresett 3000 lejt a dolgon.

Akad azonban a szökésnek egy mellékepizódja, amely sajátosságánál és humoránál fogva a nyilvánosság elé kívánczik. Szombaton délután, tehát Schönberger elutazása után három nappal beállított egy cseléd Leipnicker Andorhoz, a Dácia-kávéház társtulajdonosához és egy levelet nyújtott át neki. Leipnicker felbontotta azt és örömmel értesült belőle, hogy Schönberger hazaérkezett. Arra kellett gondolnia, mert a levélben Schönberger 3000 lej sürgős kölcsönt kért a kávéstól. Leipnicker átadta a kért összeget a cselédnek, aki azzal eltávozott. Estére aztán kiderült, hogy Schönberger nincs Aradon már napok óta, következésképp ő nem írhatta a pénzt kérő levelet. De kiderült az is, hogy a felesége sem írta, sőt nem is Schönbergerék cselédje volt az, aki Leipnickernek a levelet átadta. Ugyátszik, valaki, aki jól ismerte a Schönberger és Leipnicker között fennálló jóviszonyt, kihasználta a helyzetet 3000 lej erejéig. A Dácia társtulajdonosa most pedig meglehetősen furcsa helyzetben van. Nem tudja, hogy kinek ajándékozott 3000 lejt.

Haldoklik a nyár ...

Lejt, a nyári virága ...

Z. Jlik a Dnjener ...

6965

a három legjobb charleston. Pompásabb táncmuzsikákat ezer kotta között sem találhat! Gyűződjön meg róla. Kotta ára darabonként 40.— lej.

MORAVEZ Kladás, m'nc'ezü tkapha ok.

A lithium és borsavas natrium
tartalmu vasmentes

SALVATOR FORRÁS,

a vese, hólyag és rheuma
leghatásosabb gyógyvize!

Kapható mindenütt!

Nagybani lerakat:

Arad, KARDOS MIKLÓS

Nagy Kálmán meghalt

Aradváros patriarchájának hirtelen elhunyt.

(Arad, január 16.) Ma reggel hat óra körül egy aranyos kedélyű, páratlan tiszteletben álló aggastyán hunyta örök álmra szemét. Az ezüsthaju és elmúlásában is mosolygó öregur, fojfalvi Nagy Kálmán, Aradváros mult századának történelmében jelentős szerepet játszott. Fáradhatatlan, törhetetlen harcosa volt a függetlenségi eszméknek, amíg szükség volt erre, aztán elcsöndesedett, elbucszott a politikától és visszavonult — tovább dolgozni. Kilenven esztendő ért meg és élete utolsó pillanatáig is dolgozott. Mint vámfelügyelő, már 38 éve állott a város szolgálatában és mint minden nap, évtizedek óta, ma reggel is felkelt, öltözködni kezdett, hogy hivatala után nézzen. Életkedvvel, vígan ébredt. Csak amikor már felöltözött, kezdett panaszkodni, hogy gyengének érzi magát, mintha szédülne is, de ő azért nem hagyja el magát. Házvezetőnője nem is gondolhatott katasztrófára, hiszen az öregur mosolygott, szelíden tiltakozott a házvezetőnő követelése ellen, hogy tüstént feküdjön vissza az ágyba és hogy orvosért küld.

— Csak ide, az ágy szélére dülök, — egyezett bele később mégis Nagy Kálmán. — És le is dült az ágy szélére, pihenni kicsit. Házvezetőnője betakarta és biztatta, hogy próbáljon aludni. Nagy Kálmán próbálta is, de mert sehogysem mehetett, az öröktitku halál megállította a szívét, hogy ne tik-takoljon, amikor az öregur aludni akar. S a 90 esztendő nemes jószág engedelmességet. Nagy Kálmán pedig elaludt és nem is ébredt fel többé.

Nagy Kálmán, a magyar szabadságharc eszméinek országosan ismert harcossal alakja volt. Rendíthetetlen bizalommal hitt a márciusi 12 pont feltámadásában és abban, hogy egyszer csak elindul a vonat Turinból és haza hozza Kossuth Lajost. A világosi napok után, amikor minden veszni látszott, Nagy Kálmán kereskedést nyitott az akkori Szabadság-téren és amikor esténként lehozta üzlete redőnyét, titkos összejövetelekre és kávéházakba járt el, ahol buzdított, segített és acélozta a várakozás és türelem hitét. Személyileg és anyagilag támogatta az üldözötteket, akik pedig nagyon-nagyon sokan voltak akkor. A kiegyezés után, amikor fellélekzett az ország. Nagy Kálmán kiszélesítette munkakörét. Járt-kelt, vitatkozott, harcolt és agitált a kossuthi eszmék érdekében. Az akkori politikai élet irányítói mellett lehetett látni mindig, de mindenki között talán ő volt a legbizakodóbb, legkitartóbb. Nevét ekkor már messze földön ismerték, de szerették és tisztelték itt-hon is. A függetlenségi-párt megalakulásában országjárásra volt és személyi kiválóságai nagyobb politikai szerepek eljátszására predesztináltak. De minden hivalkodást, nyilvános szereplést elhárított magától. Puritán volt élete végéig, a szó római értelmében. Csak küzdeni, alkotni akart és ebben nem ismert áldozatot, fáradságot. Nem egy jótékonyági intézmény megalakítása és eredményes működése fűződik az ő nevéhez. Ma már talán kevesen vannak, akik tudják, hogy Nagy Kálmán, mint a Kossuth-asztaltársaság elnöke, indított elsőnek akciót az aradi Kossuth-szobor felállítására érdekében. Amikor pedig az eszmét országosan is felkarolták, Nagy Kálmán a gyűjtés körül soha el nem felejthető agilitást fejtett ki. És amikor már állt a szobor, csak annyit választott az ünneplésekből feléje is sugárzó köszöntésekre:

— Csak annyit engedjétek, hogy kisirhasam magam a Vezér szobra tövében!

Mint az aradi lövészegylet lövészmeistere évtizedeken át gondnoka volt a Városligetnek is. Sokat is hadakozott, kért, követelt, amiatt, hogy ne engedjék pusztulni a ligetet, amelyben naponként órákat sétálgatott az öregur és szeretettel gondozta fáit és utait. Mert soha egy pillanatra sem lankadt el. Mindig cselekedni akart és mindig dolgozott. Dus, örökké fennmaradó érdemei vannak a jótékony terén. Ezeknek és ezeknek adott, szívesen, mosolyogva és most szerényen, de örök mosollyal az arcán, hunyt el. Koporsóját Aradváros közönségének ezreinek kívül Fik-

Letartóztattak Aradon egy gyermekrabló fiatalembert.

A megszökött asszony, aki nem tud leánykaja nélkül élni.

(Arad, január 16.) Az aradi államrendőrség ma este letartóztatott egy gyermekrabló és aszszonvszöktető fiatalembert, abban a pillanatban, amikor egy tizenegy esztendő leánykát akart apjától elrabolni. Ezelőtt hat héttel történt, hogy Tuduran János micalacai gazda felesége titokzatos körülmények között eltűnt. Akkor jelentést tettek a rendőrségnek és a csendőrségnek, de a nyomozás nem vezetett eredményre. Két héttel ezelőtt azonban Tuduran vajakitől azt a hírt kapta, hogy felesége Bucurestiben van, ott látták egy Lázár Pál nevű aradi fiatalemberrel. Tuduran ismét jelentkezett a rendőrségnek, elmondta a hírt, de az asszonyt még sem sikerült előkeríteni. A férfi a második jelentésénél elmondotta, hogy csak utólag jött rá, hogy felesége távozását elől elvitte az almáriumból tizenötezer lejt és sok holmit eladott Aradon. Az asszony az összeszedett pénzt is magával vitte.

Irodalom és művészet

* Heti műsor. Kedd: Mesék az írógepről, operett (B. bérlet). Szerda: Mesék az írógepről, operett. (C. bérlet). Csütörtök: Fecskefészek, operett. (A. bérlet). Péntek: Templom egere, vigjáték. (B. bérlet). Szombat: Fehér indiánok, operett. (Kaszab Géza és dr. Reusz Miklós szenzációs operettjének bemutatásának előadása). (Bérletszünet).

* Budapesti színházak műsora. Budapestről jelentik: A pesti színházak e heti műsora a következő: Vigszínház. Kedd, péntek: Templom egere, Szerda, csütörtök, szombat, vasárnap: Postáskisasszony. Vasárnap délután: A levél. — Magyar Színház. Kedd: A macska. Szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Trixi. Vasárnap délután: Külváros. — Belvárosi Színház. Egész héten minden este: Nászéjszaka. Vasárnap délután: A gazdag lány. — Városi Színház. Szerda, csütörtök, szombat, vasárnap este: A cigánykirály. Kedd: Rigoletto (Fleta, Alpár Gitta és Kovács Dezső felléptével.) Péntek: Traviata (Alpár Gitta felléptével.) Szombat délután: Hűvelyk Matyi (gyermek-előadás.) Vasárnap délelőtt Gül-Baba (Sik Reusz jubileuma.) Vasárnap délután: Mesék az írógepről. Hétfő: A denevér (Alpár Gitta felléptével.) — Király Színház. Egész héten minden este: Mersz-e, Mary? Vasárnap délután: Aranyhattyu. — Fővárosi Operettszínház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Nem hagyom magam. — Andrássy uti Színház. Egész héten minden este: Ibolya. A szélkakas. Romlatlanság. Bocsnat, felségi Tréfiák, magánszámok. — Terézkerületi Színház. Egész héten minden este: Nagy Endre, Salamon Béla. Új műsor. — Új Színház. Egész héten minden este: Valakit leszúrtak. A Lux. Analfabéta-tanfolyam. Tréfiák, magánszámok. — Royal Oriem. Egész héten minden este: Balról a harmadik. Nina Payne, a 4 Serras. Magánszámok stb. — Komédia. Egész héten minden este: Új műsor, Rott Sándor, Türk Berta, Ervin Engel stb. Tréfiák, magánszámok, revük.

* A Katolikus Dalkör dalestje. Az aradi Minorita Kulturházban tegnap este előkelő és szépszámu közönség jelenlétében tartotta az Aradi Római Katolikus Kör kebelében működő Katolikus Dalkör dalestjét. Kitünően összeállított műsorral és a résztvevők pompás felkészültségével léptek a közönség elé és minden tekintetben kiérdemelték a közönség lelkes tapsait, amely minden egyes szám után szünni nem akaróan harsant fel. A műsort „Valamit mirőlünk” címmel Drosnyák János prólogusa vezette be, Sauer Ella mondotta el kedves figyességgel. Szablóczky János karmester vezetésével azután a Dalkör sze-

ker Károly dr. táblabíró állja körül családjával, aki nevelt fia volt a köztisztviselőben és szeretetben álló nemes férfunak, akinek kihűlt temető ma délután már átszállították a felsőtemető halottsházába, ahonnan kedden délután 4 órakor temetik el az egész város részvétele mellett. A temetésen Aradváros tisztviselői kara is, Angel István dr. polgármester vezetésével részt vesz, aki különben a halálhír vétele után nyomban intézkedett, hogy az öregur e havi fizetését haladéktalanul utalják ki a temetési költségek fedezésére.

Ma délután ismét megjelent a rendőrségen Tuduran János és elmondotta, hogy Lázár Pál Aradon van és el akarja rabolni tőle tizenegy esztendő leánykáját. Lázár egy asszonyt küldött Tuduran lakására, hogy csajja Aradia a gyermeket és itt azonnal vonatra teszi, hogy elvigye édesanyjához Bucurestibe. A rendőrségnek úgy sikerült Lázárt letartóztatni, hogy átadta a gyermeket a megbízott asszonynak és egyik detektív az apával lesben állott. Lázár pontosan megjelent a gyermekért, de az apa, aki nem tudott magán uralkodni, hirtelen előugrott rejték helyéről. Lázár erőszakkal akarta vonatra ültetni a gyermeket, de az előjött detektív megakadályozta és a rendőrségre kísérte. Ott beismerte, hogy az asszonyt ő szöktette meg és most azért jött Aradra, hogy elvigye a kisleányt is. A gyermekrabló fiatalembert letartóztatták és intézkedtek a megszökött asszony letartóztatása iránt is.

repelt néhány pompás számmal, amelyet a közönség viharos tapsal fogadott. Melodráma volt a műsor következő száma. Schmidt Ferenc szavalta sok készséggel és Fibinger Géza kísérte hegedűn, kitünő érzéssel, míg a zongoránál Bogdány István jeleskedett, cimbalomnál Zala Sándor volt kiváló. Gellért Pál stílusos zongorakiséréte mellett Kolozs Sándor énekelt néhány áriát, nagy sikert aratva. A dalkör újabb, pompás száma után Szablóczky Magda zongorán és Szablóczky János hegedűn magyar dalokat tolmácsoltak osztatlan tetszés mellett. Utána Olosz Lajos dr., a poétalelkű kisjenői ügyvéd olvasta fel legújabb alkotásainak javát. Várfalvy Elza nagyszerű énekszámait tapsolta meg ezután a közönség. Kaletsky Vilma simuló zongorakiséréte dicséretes volt. Hatalmas sikerben, tapsban volt része ifj. Hadly Antalnak, aki kisebb lélekzetű dalokat adott elő, saját gitarkíséréte mellett. A nívós műsort a dalkör magyar nótái zárták le. A közönség valóban jó előadást kapott és ennek megfelelően a tapsokban nem fukarkodott. (*)

* Kérelem a bérlethez. A színház igazgatósága tisztelettel felkéri a bérlethez, hogy az csendes negyedik bérletrészt a színházi pénztárnál lefizetni sziveskedjenek.

* Az aradi színház irada hírel. A Mesék az írógepről hatalmas sikere arra készíteti a színház igazgatóságát, hogy az általános óhajnak engedve, e héten még néhányszor műsoron tartsa a hamar népszerűvé lett nagyszerű operettet. Egyelőre még kedden és szerdán szerepel a műsoron a kis gépirőleány kedves története. A Templom egere az idei szezon legnagyobb sikerű prózaújdonsága. Fodor László új vigjátéka nálunk is oly sikert aratott, amilyent méltán megérdemelt. De nemcsak a darabnak szült a közönség elismerése, hanem elsősorban a precíz előadásnak és a kiváló szereplőknek. A Templom egere még pénteken játszik. — Fehér indiánok. A színház énekes együttese fokozott ambícióval készül a legközelebbi újdonságnak, a Fehér indiánoknak szombati premierjére. Már maga az a tény, hogy a librettót néhai Kaszab Géza, a szellemes aradi író írta, legnagyobb biztosítéka a sikernek. Ezt még fokozni fogja dr. Reusz Miklós invenciózus, dallamos és pattingó ritmusu muzsikája, amely hamarosan népszerű lesz Aradon. A színház nagy gondal hozza ki a darabot, amelynek rendezését Hétfényi főrendező intézi. A zenei rész Csányi Mátyás karmester kezében van, aki az eredeti zenét mestérien hangszerelte.

Közigazgatási vizsgálat Aradon.

Peter Julian vezérfelügyelő látogatása az aradi városházán. — Új meglepetések a tüdő-kórházi gondnok elbocsátása ügyében.

(Arad, január 16.) Ma reggel Aradra érkezett Peter Julian belügyi vezérfelügyelő, akinek a kerületébe tartozik Arad és Arad megye és aki most rendes felülvizsgáló körúttal tartotta. Először a prefekturát kereste fel, ahol pénztárvanacsolást végzett, majd átment a városházára. Itt elsősorban az iránt érdeklődött, hogy a város eleget tett-e a miniszteri rendelkezésnek, amely a hidvámok megszüntetését rendelte el. Az ügyet rendben tárgyalta és elmondotta, hogy Timisoaran (Temesvároton) ottléte alkalmával azt találta, hogy a hidvámokat még mindig behajtják és csak az ő rendelkezésére szűnt meg a vámszedés. A vezérfelügyelő a költségvetésre és a kövezetvám szedésére vonatkozólag kijelentette, hogy jelenleg Oradeara (Nagyváradra) kell átutaznia, ahol Constantin Bratianu várja, de néhány napon belül visszatér Aradra és akkor megbeszélheti a város vezetőségével azt a módot, amely mellett a megengedett illetéket úgy lehessen beszélni, hogy abból a városra kár ne háradjon. Kijelentette, hogy a belügyminisztérium ezt meg is akarja a városoknak könnyíteni, hogy ne boruljon fel a költségvetésük.

A polgármester ekkor bejelentette a vezérfelügyelőnek, hogy most már nem utazik Bucurestibe, hanem bevárja a vezérfelügyelőt annál is inkább, miután a minisztérium Peter Julian vezérfelügyelőt delegálta Ionas Vasil radószanatóriumi gondnok ügyének felülvizsgálására. Az erre vonatkozó távirati rendelkezést meg is mutatta a vezérfelügyelőnek, aki látható meglepetéssel értesült az ügyről. Kijelentette, hogy ilyen értelmű utasítást senkitől sem kapott és eddig nem is tudott az egész ügyről. Így tehát nem áll módjában miniszteri utasítás nélkül semmiféle vizsgálatot megkezdni. Peter Julian vezérfelügyelő három órakor délután Oradeara (Nagyváradra) utazott, ahonnan egy-két napon belül visszajön Aradra. A vezérfelügyelő ittléte miatt a polgármester e hét végére halasztja el Bucurestibe való utazását.

Gyújtogatás Aradon.

Egy elbocsájtott alkalmazott felgyújtotta gazdája házát.

(Arad, január 16.) Ma éjjel pontosan tizenkét órakor tűzriadalom verte fel General Coanda (Borona) ucca lakóit. A 83. számú ház tetejéről hatalmas lángnyelvek csaptak az ég felé és távolra fényt vetettek a sötét éjszakába. A tűzveszedelméről értesítették az aradi tűzoltóságot, amely teljes felszereléssel vonult ki a helyszínre. Az égő ház az ucca sarkán van és az összes helyiségeket Vigh Julia korcsmája és lakása foglalja el. A tűzoltóság nehéz munka előtt állott, mert az épület teteje már menthetetlen volt. Elsősorban arra kellett szorítkozniok, hogy a közelben levő lakóházakat és a lakásban levő értékeket megmentésük. Az óriási lánggal égő épületet hatalmas tömeg vette körül és a megérkezett rendőrsztag csak nehezen tudta a rendet fenntartani.

A lángoló házra hulló nagy víztömeg és a pusztító elemek annyira meglazították az épület menyezetét, hogy az egy óra után hatalmas robajjal beszakadt. Három szabára hullottak rá a falak

és gerendák és mind a három szoba teljes butorzatával együtt tönkrement. A tűzoltók emberfeletti munkájának végül meg volt az eredménye, mert a hatalmas tűz továbbterjedését a hajnali órákban sikerült megállítani. A korcsmanelyiségben nem okozott kárt a tűz, de a lakást elpusztította és a házban is nagy értékek mentek tönkre. A kár az eddigi becslések szerint felülhaladja a kétszáz-ezer lejt.

A tűzvizsgálat ma a kora reggeli órákban történt meg, amely szenzációs eredménnyel vég-

Aradi urifiuk követték el a szombatesti rablást Aradon. Az elfogott tettes beismerő vallomást tett, a másik megszökött Aradról.

(Arad, január 16.) Az Aradi Közlöny tegnapi számában egyedül adott hírt arról a megdöbbentő rablóátjárásról, amely Aradon a Consistoriului (Batthyány) uccában történt. Mint jelentettük, két elegáns öltözött fiatalember behatolt Tass Gusztáv biztosítási tisztviselő lakásába, amelyet ki akartak rabolni. Időközben hazatért Tass Gusztávné, akit a két fiatalember a földre tepert s csak a kétségbeesett segélykiáltásokra elősietett emberek mentették meg a vakmerő támadók kezei közül. A rablók elmenekültek, de még szombaton

zódott. Megállapították a kiküldött rendőrtiszték, hogy a tűz a padláson keletkezett s azt gyújtogató okozta. A nyomozás során sikerült előalítani egy fiatalembert, aki ellen komoly gyanu merült fel. Megállapították, hogy a ház tulajdonosánál volt alkalmazásban és távozását nagyobb botrány előzte meg. A fiatalembert tegnap este látták, amint felment a padlásra. Valószínűnek tartják, hogy a házat bosszúból ő gyújtotta fel. A gyanúsítottat letartóztatták és megindult ellene az eljárás.

este sikerült letartóztatni egy J. B. nevű fiatalembert, akire pontosan ráillett az egyik támadó személyleírása. J. B. ma délutánig állhatatosan tagadott, de végül is a bizonyítékok súlya miatt beismerte, hogy a rablómerényletet ő és bátyja követték el. A rendőrség azonnal intézkedett J. B. bátyjának letartóztatása iránt, de kiderült, hogy a másik tettes megszökött Aradról. Mind a két fiatalember jómódu aradi vállalkozó gyermeke. A rendőrség tovább nyomoz a vakmerő rablás másik tettesének kézrekerítése iránt.

Az olasz király veje megsebesítette Mussolinit

Egy bécsi és egy jugoszláv lap szenzációs híradása az olasz királyi család és Mussolini küzdelméről a hatalomért. — Calvi gróf párbajt vívott a Ducevel, aki páncélinget viselt.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A „Der Abend“ című estilap, amely közel áll a bolsevistákhoz, ma a Zágrábban megjelenő „Hrvatski Narodni Glas“ című lapra hivatkozva, szenzációs jelentést közöl egy párbajról, amelyet állítólag Mussolini vívott az olasz király vejével, Calvi gróffal. A „Der Abend“ híradása, amelynek hitelességéért a felelősséget természetesen az idézett lapok viselik, a következőket tartalmazza:

Az olasz minisztertanács röviddel ezelőtt elhatározta új lira-érmek kiadását. A

kétféle érem egyik oldalára Mussolini fejét akarták vésní „Duce Mussolini“ körirattal.

A minisztertanács határozata után Mussolini a királyhoz ment, hogy a határozat formális jóváhagyását kérje. A király, aki a világ egyik legnagyobb ércpénzgyűjteményének tulajdonosa, vonakodott a határozatot jóváhagyni és azt tanácsolta, hogy Mussolini forduljon a trónörököshöz ebben az ügyben. Az udvar főként

a trónörökös s Mussolini között a viszony már régóta feszült, a trónörökös vissza akarja állítani a királyi család elvesztett tekintélyét

és a Ducevel szemben igen barátságtalan érzellemmel viseltetik. Az a körülmény tehát, hogy a király a trónörököst tolta előtérbe, azt mutatja, hogy kenyértörésre akarta vinni az ügyet.

Mussolini erre az új érme ügyét Umberto trónörökös elé terjesztette. A trónörökös kitérőleg azt válaszolta, hogy az ügyet nővérenek férjével, Calvi gróffal kell megbeszélnie. Erre közös tanácskozássra került a sor Umberto trónörökös, Calvi gróf és Mussolini között. A tárgyalás során heves összetűzés támadt a trónörökös és Mussolini között, amelynek folyamán

a miniszterelnök sértő kijelentésekre ra-

gadtatta magát. Umberto trónörökös a jelenet után elhagyta a termet, Calvi gróf pedig keztyűjét Mussolini arcába vágta. Még ugyanazon a napon összejöttek Mussolini és Calvi gróf ségedei, akik első sérelméig terjedő kardpárbajban állapodtak meg. Másnap a zoológiai kert közelében levő kis erdőben folyt le a párbaj.

Calvi gróf az olasz hadsereg egyik legjobb vívója, Mussolini tehát komoly veszedelemben forgott. Ezért

a párbajhoz mellénye alatt acélingben jelent meg. Es később derült ki, amikor Calvinak sikerült Mussolinit bal mellén sújtani és kardja ketté törött, úgy, hogy felső része Calvi gróf kezében maradt. Evvel bebizonyosodott, hogy Mussolini szabályellenesen acélinget öltött. Calvi gróf annyira felbőszült, hogy kardjának felső részét Mussolini arcába vágta „Vigliaccol“ (Gyáva) felkiáltással.

Az odadobott kardmaradék Mussolinit nyakán és állán könnyen megsebesítette. Azóta Mussolini nem hagyta el a Palazzo Chigit, ott étkezik és ott alszik, hogy ne kelljen nyilvánosan mutatkozni, mivel az egész ügyet természetesen titokban akarja tartani.

Eddig szól az osztrák-jugoszláv információ, ami bár nem hangzik hihetetlenül, mégis csak fentartással lehet közölnünk, ismelve azt a tényt, hogy a Duce személye nem örvend valami tulságos népszerűségnek az S. H. S. királyságban.

— Aradváros memorandumát Angel polgármester viszi Bucurestibe. Aradváros vezetője ma beható tárgyalást folytatott Pacuraru Brutus kamarai főtitkárral s megállapodás történt, hogy a kövezetvám ügyében készitendő memorandumot az összes erdélyi városok panaszaival kibővíti s úgy viszi azt le Angel polgármester Bucurestibe.

U **Közkivánatra**
R **5, 7 és 9 órakor**
A **Rabszolga királynő**
N **nagy monumentális film**
I **Korda Mariával.**

*Siess az élet délibáb, csalóka
álom száll tovább
Csókolj, mert minden percért kár,
Holnapra talán késő már.
Siess az élet elszalad, néked csak
fájdalom marad
Ifjuság, ábránd füstbe megy,
Stess ne késlekedj*

és váltsa meg a jegyét az
APOLLO mai előadására,
hol az idei szezon szupor sláger filmje

A halál táncosa

o. orkuszi artista filmet vetítik 10 felvonásban.

Főszerepben:

CARINA BELL — GÖSTA ECKMAN

Eredeti kísértő zene! Megerősített zenekar! Jegyek elővételben!

A filmet eredeti énekkel **Róna Dezső** operaénekes kíséri.

H I R E K.

Kisiklott

az oradea-eluji gyorsvonat
A balcsétel a túlságosan kikopott kerekek idézte elő.

(Az Aradi Közlöny eluji tudósítójának telefon-jelentése.) Tegnap este hét órakor az Oradeáról Cluj felé haladó gyorsvonat két utolsó kocsija és az étközőkocsit kisiklott. Sem a vonatvezetőnek, sem a kálauzőknak nem tűnt fel a szerelvény rendellenes zakatolása, amely körülbelül egy kilométer hosszú uton magával vonszolta a kisiklott kocsikat, amelyek végül is felfordultak. Különösen véletlen folytán attól a helytől, ahol a kocsik felfordultak, nagy meredek kezdődik. Ha a kisiklás a meredek fölött következik be, úgy a nagyarányu katasztrófa eikerühetetlen lett volna. A felborulás következtében az összekötő láncok elszakadtak s így a kisiklott kocsik nem ránthatták magukkal az előző vagonokat. A kisiklás pillanatában az étköző-kocsiban 14, a személykocsikban pedig 18 utas volt, akiknek szerencsére kisebb sérüléseken és jelségen kívül más bajuk nem történt. A vizsgálat megállapította, hogy a kisiklás a kerekek túlságosan kikopása idézte elő.

— **Az új vezérkari főnök.** Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb hadseregtanács ma fontos ülést tartott, amelyen Miklós királyi herceg tábornok, a miniszterelnök, Angheliescu tábornok, hadügyminiszter és az összes hadsereg felügyelők résztvettek. Az értekezleten a hadsereg felszerelésének ügyét tárgyalták. A szük-ségességet illető több évre fogják megszabni. Foglalkoztak továbbá az őrszedésben levő vezérkari főnöki állás betöltéséről is. A lapok szerint valószínűleg Samsonovici jelenlegi vezérkari főnökkelvettest fogják erre a tisztségre kinevezni.

— **Megegyezés Románia és Bulgária között.** Bucurestiből jelentik: Hivatalos körök szerint a romániai bolgár alattvalók vagyonának zár alól való mentesítése ügyben a legközelebbi napokban megegyezés várható a két állam között Bulgária feltételei, amely szerint 320 millió kártérítés fizetendő három részletben, egy megegyezés alapján képezheti.

— **A „Hősök sirja” egyesület közgyűlése.** Az aradi „Hősök sirja” egyesület aradi csoportja annak közlésére kért fel bennünket, hogy az elmúlt vasárnapon az egyesület végrehajtóbizottsága tartott rendes ülést, amelyen a közeljövőben megtartandó rendes évi közgyűlést készítették elő.

— **Kisebbségi bankok visszleszámitolási hitele.** Bucurestiből jelentik: A Lupta szerint a Banca Nationala elhatározta, hogy visszleszámitolási hittel fogja támogatni azokat a kisebbségi bankokat is, amelyek eddig nem részesültek ebben a támogatásban.

— **A magyar hercegprímás római temploma.** Rómából jelentik: Seregy Jusztinian magyar hercegprímás tegnap ünnepléses szertartás közepette vette át a San Gregorio bazilikát, titulás templomát. Az ünneplésen megjelent Albrecht főherceg, Barcza György vatikáni, Hóry András kvirináli követek, az országos Katolikus Szövetség zarándokai gróf Zichy Aladár vezetésével. A hercegprímás olasz és magyar nyelvű beszéddel vette át a bazilikát, majd a zarándoklat gyertyás körmenetben vonult át a Kolosseumba.

— **Megtéríti a kárt az aradi Kulturpalota szakszótja.** Mint legutóbbi számunkban megírtuk, a város vezetősége elhatározta, hogy bűnvádi feljelentést tesz Congea Demeter volt kulturpalotai tisztviselő ellen, aki visszaélés állásával, s az ott befolyó pénz egy részét a maga céljaira használta fel. A tisztviselő ma egy levél kíséretében 5000 lejt küldött Aradváros vezetőségnek, azzal az ígérettel, hogy a legközelebbi időn belül teljesen megtéríti a város kárát és így a város vissza fogja vonni a bűnvádi feljelentést a megtévedt tisztviselő ellen.

— **Halálozás.** Hirschmann Ignác magánzó életének 62-ik évében elhunyt. Temetése a Str. George Lazar II. (Simonyi-uca) 17. számú gyászházból i. hó 17-én, ma délután 3 órakor fog végbemenni.

Az angol zsidószövetség tiltakozása Titulescunál

Egyetlen diákegyesület sem tarthat nyilvános ülést. — Szabadon engedték a bánffyhungyadi rombolás vezérét.

(Az Aradi Közlöny eluji tudósítójának telefon-jelentése.) A hatodik hadtest bírósága most fejezi be a vizsgálatot az oradeai tüntetések miatt letartóztatott diákok ügyében. A hadbírósg ügyésze a mai napon vizsgálati fogságot rendelt el Kereszturi (Oltean) Sándor író és műfordító, valamint I. Cotrus neves román költő ellen, akik alaposan gyanúsíthatók, hogy résztvettek az oradeai diáktüntetésekben és a rombolások előidézői voltak. Kereszturi és Cotrus mindaddig vizsgálati fogságban maradnak, amíg ügyükben a vizsgálat befejezést nem nyer.

Itt írjuk meg különben, hogy Pipos Viorel

bánffyhungyadi diákok, aki ellen az ügyészség merült fel, hogy főmozgatója volt a bánffyhungyadi diákszavargásnak, a hadbírósg kétheti fogság után tegnap szabadlábra helyezte.

A közoktatásügyi miniszter értesítette az egyetemi rektorokat, hogy egyetlen diákegyesületnek sincs joga nyilvános gyűlést tartani.

Londonból jelentik: Lucien Wolf, az angol Zsidószövetség titkára levelet intézett Titulescu külügyminiszterhez, amelyben panaszt emelt az ellen, hogy a román kormány nem léptetett életbe eléggé erőteljes büntető rendszabályokat a diákszavargásokban résztvevők ellen.

Franciaország, Románia és Lengyelország a leánykereskedelem főfészke.

A Népszövetség most megjelent második jelentése. — 10.000 prostituált Buenos Ayresben. — A „világpiac” ára.

(Az Aradi Közlöny genfi tudósítójától.) A Népszövetség szakbizottsága a nemzetközi leánykereskedelem leküzdésére, amely néhány hét előtt terjedelmes jelentést terjesztett a Népszövetség elé,

ma újabb, 242 oldalas memorandumban vázolja a nemzetközi leánykereskedők garázdálkodását.

Németország, állapítja meg a memorandum, mint tranzitó állam nagy szerepet játszik, azonban a német birodalom területén a leánykereskedők nem garázdálkodnak. Mindössze két esetet sikerült a Népszövetség szakbizottságának megállapítania, amikor az áldozatok német leányok voltak. Egy Athénbe szerződött táncosnő és egy Buenos Ayresben vendégszerpelt operette társulat női tagjai kerültek leánykereskedők karmái közé. A német kormány a Népszövetség kérdőközlésére azt válaszolta, hogy ezek kivételes esetek, Németországban a leánykereskedelemnek nincsen talaja.

A memorandum megállapításai szerint a leánykereskedők elsősorban Franciaországban szerzik áldozataikat. Második helyen Románia és Lengyelország szere-

pelnek. Csernovicz városát a Népszövetség jelentése egyenesen a külföldi leánykereskedők azilumának

miróssíti.

A kufárok áldozataikat leginkább Délamerikába viszik. A centrum ott Argentína fővárosa, Buenos Ayres, ahol 535 nyilvános ház és mintegy 10 ezer prostituált van, közöttük 7500 külföldi. Buenos Ayres után Brazília fővárosa, Rio de Janeiro következik. A brazíliai prostituáltak 20 százaléka szintén külföldi.

A leánykereskedők Délamerikán kívül Afrikába és Kisázsziába szállítják áldozataikat. Kairóban egy középeurópai leány ára 100 egyiptomi font, Argentínában és Braziliában valamivel magasabb.

A Népszövetség jelentése ironikus megállapítással végződik. A Népszövetség székvárosa, Genf nem tűr ugyan leánykereskedőket, azonban a jelentés leközli egy 18 esztendő táncosnő szerződését Genf egyik legelső szórakozó helyével. A leány naponta 5 frankot kap, amiért korlátlan munkára és jó öltözködésre kötelezi magát. Ez a szerződés, amint a jelentés megjegyzi, a fiatal táncosnőt a leánykereskedők áldozatává predesztinálja.

— **Meghalt az öngyilkos magyar tábornok.** Budapestről jelentik: Jelentették, hogy Létay Gyula nyugalmazott altábornagy főhelötte magát. Súlyos állapotban szállították be a kórházba, ahol azonban, anélkül, hogy eszméletét egy percre is visszanyerte volna, tegnap éjszaka meghalt.

— **Február elsején tárgyalják Hatvány báró bűnpörét.** Budapestről jelentik: A budapesti királyi törvényszék Törek-tanácsa február elsejére tűzte Hatvány Lajos báró bűnpörék fő tárgyalását.

— **Az aradi munkanélküliek megsegítése.** Írtunk arról, hogy az aradi munkanélküliek segílyt kérték a várostól. A polgármester elhatározta, hogy a napokban visszaérkező Peter Julian belügyi vezérfelügyelővel megbeszélést fog folytatni arra vonatkozólag, miképen lenne lehetséges, hogy sürgősen segílyt utaljon ki a város az aradi munkanélküliek részére.

— **Télre béreljen Kerpel könyvtárában.**

— **Megakadályozott öngyilkosság Aradon.** Tegnap este kilenc órakor egy fiatalember ment be az állomás közelében lévő Komóczy-féle kocsmába és iszogatni kezdett. Késő éjszakáig csöndesen ült és egyszerre revolvert rántott elő és mellének szegezte. A közelben tartózkodók az életünre vetették magukat, hogy megakadályozzák öngyilkosságát, a revolver azonban eldőrtent és a fiatalemberen könnyebb sebet ejtett. A mentők szállították a kórházba, ahol a kihallgató rendőrtisztnek elmondotta, hogy Arató Andrásnak hívják és ma érkezett Balászfalváról Aradra. Öngyilkosságának okát nem akarja megmondani. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

AUTOSOK ÉS SCHAUFFEURÖK!!

Jalsoviczky, Járműmotorok

a legújabb és legjobb auto-motor-könyv megjelent SÁNDOR FERENC könyvtárában kapható.

— **Szabadlábrahelyezték az aradi kereskedők fosztogatóit.** Radu Pascu vizsgálóbíró még szombaton délután megkezdte a Szabó Albert-féle betörés tettésének kihallgatását, a kiket délután négy órakor kísérték át az ügyészségről a vizsgálóbírósgára. A kihallgatások folyamán este 7 órakor megjelent Radu Pascu vizsgálóbíró a károsult Szabó Albert kereskedő, aki visszavonta feljelentését és ennek következtében a vizsgálóbíró Jantó Lajos, Gombos György, Juhász István, Gál János és Bulboca György nyomban szabadlábrahelyezését rendelte el.

— **Paszitny Bonaventura konferenciabeszéde.** Ma este fél 7 órakor Paszitny Bonaventura minorita rendfőnök a kultura irányáról tartott előadást. A rendfőnök ékeszölon fejtegette, hogy a kultura programjában mily káros szerepet visznek a szocialistáknak a kommunizmusig ható tanai, amelyek megvetik a hitet, a jóérzést és helyükbe az általános világrendet tipró eszméket kívánnak ültetni. A gondolatokban gazdag beszédet, amelyet egyébként a jövő héten folytatni fog a rendfőnök, nagyszámú közönség hallgatta meg, amely lelkes tapsal köszönte meg az értékes előadást.

— **A magyar felsőház új tagjai.** Budapestről jelentik: A Hétfői Napló értesülése szerint a közeljövőben a Hoitsy Pál halálával megüresedett felsőházi tagsági helyre Vészi Józsefet, a Pester Lloyd főszerkesztőjét nevezik ki. Felsőházi taggá nevezik ki még Huszár Károlyt, aki mint a Munkásbiztosító elnöke lemondott képviselői mandátumáról.

— **Új kilépés a magyar kormánypartból.** Budapestről jelentik: Nagy Emil volt gazdaságügyminiszter után most Berky Gyula egységespárti képviselő is bejelentette a pártból való kilépését.

— **Elfogott ruhátolvaj.** Az aradi rendőrség ma letartóztatta Ujvári János állásnélküli iparossegéjét aki Puli Miklós aradi lakostól ruháit lopott. Atkísérték az ügyészségre.

— Kohl Medard püspök meghalt. Budapestről jelentik: Kohl Medard püspök, aki tegnap érkezett vissza Budapestre Serédy dr. püspökké-szenteléséről, gégebénulást kapott és tegnap meghalt hirtelenül 69 éves korában.

— Szabadon engedték a gázoló sofírt. Megírta az Aradi Közlöny, hogy Lészai Tibor sofírt letartóztatták, mert autójával súlyos karambolot idézett elő az aradi állomáson. A sofírt, akit tegnap délben szabadlábra helyezték a rendőrség, azt vallotta, hogy egyik aradi vendéglőben étkezett és ivott két pohár bort. Az ételtől és italtól rosszul lett, elvesztette öntudatát és nem volt ura autójának. Az eljárás tovább folyik ellene.

— Műsor est az Iparosotthonban. Meglegsikerű műsoros estélyt rendezett az elmúlt szombaton is az Otthon agilis rendezőse az Otthon nagytermében, amelyet az iparosság legszámottevőbb tagjai zsufolásig megtöltöttek. A műsor első száma „Samuka a moziban” című egyfelvonásos komédia volt, amelynek szerepeit Deutsch Károly, Diósi Lajos, Salamon György és Weinberger Frigyes játszották meg ügyes színészi kvalitásokkal, utána Geppert Mancsi pompás zongorajátéka következett. Az estély legsikerültebb száma Diósi Lajos által előadott drámai költemény volt, a mellyel a tehetséges műkedvelő óriási sikert ért el. Geppert Mancsi és Weinberger Frigyes hangulatos párosjelenete után Szabó Gyula néhány gyönyörű dalt énekelt a tőle megszokott művészetével. Majd a „Biztos rév” egyfelvonásos vígjáték következett, amelyben Klein Aranka, Deutsch Károly és Weinberger Frigyes arattak nagy sikert. Végül Draskovics Kálmán és Deutsch Károly néhány kuplét adtak elő jóízű humorral. A kitűnően sikerült estélyen Bodnár József konferált szellemesen.

Írógépek

legfinomabb kellékek legolcsóbban:

Császár, Arad, Str. Alexandri (Salac-u.)
Jókarbantartásokat vállalok.
Telefon 3-93. 159

— A nancy-i egyetem nyári szünidei tanfolyama. A nancy-i egyetem rektorátusának ma Aradra érkezett közleménye szerint az ezévi nyári szünidei tanfolyam, amelyre bárki beiratkozhatik, minden formáság nélkül, ezévi július hó 9-én kezdődik és szeptember hó 29-ig tart. A francia nyelvű (fonetikai, nyelvtani, fogalmazási és fordítási gyakorlatok) irodalmi, földrajzi, történelmi és francia művelődéstörténelmi előadások a hét minden napjának délelőttjén tartanak, csütörtök délután és szombaton egész nap kivételével, amikor az időt kirándulásokra és tanulmányi utazásokra (Nancy, Verdun, Toul, Metz) használják. A tanfolyam végén — a hallgatók, a sikeres vizsgálat letétele után — elnyerhetik az „Alliance Francaise” oklevelet. Részletes felvilágosítással szolgál a „Secrétariat de Cours de Vacances, Nancy (France) 13., Place Carnot valamint az aradi esti szabadegyetem igazgatója: Babescu Victor középiskolai igazgató.

— Fáradság, kimerültség megrontja az életkedvet. Egy csésze Ovomaltine frissé, üdévé teszi az ellankadt szervezetet.

— Az aradi nyugdíjasegyesület elnöksége közli, hogy az Acsev-nyugdíjasok január 18-tól felvehetik nyugdíjaikat. Egyben felkérlik őket, hogy az egyesülettel szemben fennálló tartozásaiknak tegyenek eleget, egy nyugdíjas megbízott állandóan rendelkezésükre áll a gyűltőivvel. Ugyancsak értesíti az egyesület őket arról, hogy január 10-én Bucurestiben igazgatósági gyűlés volt, amelyen a gyűlés nem tette magáévá a Casa Munci határozatát és a nyugdíjasok javára január 26-án tartanak újabb gyűlést. Az egyesület értesíti még tagjait, hogy arcképes igazolványukat január 18-tól az egyesületi helyiségben Sárkány Antal és Herbst Gyula ellenőrk veszik át látamozás végett. W e n t, ügyv. elnök.

A száj és garatúr formaldehydes fertőtlenítését végző és fertőző betegségektől óvja meg magát, ha rendszeresen szopogat ANACOT pastillát.

— Hellas S. C. hangversenye vasárnap délután 5 órakor a Minorita Kulturházban. Jegyek 15j. Klein Mórnál.

— Motortanfolyam. F. hó 17-én kezdődik a helybeli fa- és fémpipari szakiskolában egy dinamó- és gázmotor-tanfolyam. Beiratkozni lehet d. u. 5-6-ig az iskola igazgatóságánál.

Aradi kereskedőcsalád titokzatos tragédiája.

Brunner Lajos, felesége és leánya gázmérgezés áldozatai lettek. Uccai gázömlés okozta a rejtélyes hármass balesetet.

(Arad, január 16.) Ma reggel nem nyitotta ki senki sem Brunner Lajos aradi kereskedőnek a Minorita-palotában levő üzletének vasredőnyeit. A zárva maradt üzlet tulajdonosa családjával együtt az aradi Terápia szanatóriumában fekszik, ahol az orvosok mindent elkövetnek, hogy a már szinte a sir szélén álló három tagú Brunner-családot visszaadják az életnek. Brunner Lajos, felesége és Magda nevű tizenhat esztendő leánya, rejtélyesnek látszó mérgezés áldozata lettek a titokzatos tragédiára csak ma délutáni órákban sikerült a szakembereknek világosságot deríteniök. A különös és megrendítő tragédiáról a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Titokzatos rosszullet az aradi kereskedő lakásában.

Brunner Lajos kereskedő a str. Gajdu (Szent István)-ucca 4. számú ház egyik földszinti lakásában lakik feleségével és leányával. Brunner Lajosné szombaton reggel a konyhában foglalatostkodott és egyszerre szédülten hanyatlott hátra. Leánya segítségül hívta a lakókat, akik rövid idő alatt eszméletre térítették az uriaszonyt. Nem hívtak azonban orvost, mert Brunnerné, amikor magához tért, kijelentette, hogy már teljesen jól érzi magát. Napirendre tértek az eset feletti, sőt a délben hazatérő Brunner Lajosnak nem is említették, nehogy nyugtalanságot okozzanak neki. Az uriaszony elmondotta az érdeklődő lakóknak, hogy napok óta gyakran van fejfájása és rosszulletét is erős fejfájás előzte meg.

Este hét órakor zárta be Brunner Lajos üzletét, szokása szerint hazament és családjával megvacsorázott. A lakók este fél tíz órakor még világosságot láttak kiszűrődni a lakásból. A Brunner-család kora reggeli órákban szokott felkelni. Vasárnap reggel azonban csukva maradt a lakás ajtaja, az ablakokra le voltak huzva a függönyök. Eleinte fel sem tűnt a ház lakóinak, azt hitték, hogy Brunnerék a vasárnapra való tekintettel tovább pihennek. De a déli, sőt a délutáni órákig sem mozdult meg senki Brunnerék lakásában. Most már a lakók különösnek találták a helyzetet s bekopogtattak az ajtón. Nem jött válasz. Minden mozdulatlan maradt. Egyik szomszéd elsietett Brunner Lajos közelben lakó bátyjához, akinek fia, Brunner Béla néhány perc múlva már ott volt nagybátyja lakása előtt és előbb kopogtatással próbálkozott, majd amikor nem jött válasz, betörte az udvarra nyíló ablakot és bemászott a szobába.

Megmagyarázhatatlannak látszott a család eszméletlensége.

Először kinyitotta a belről bezárt ajtót, amely előtt az izgalomtól remegő szomszédok várakoztak és belépett a hálószobába. Visszahökken az ajtóból, mert megrendítő látvány tárult szemei elé. Brunner Lajosné éjjeli pongyolában látszólag élettelenül feküdt a küszöbön. Arca kék volt és ajkai sápadtak. Majd az ágyra pillantott, ahol Brunner Lajos feküdt hanyatt. Kabát nem volt rajta és dermedt arcán rettenetes szenvedés nyomai látszottak. Magda az ágyban feküdt mozdulatlanul, mintha halott lett volna. A betódult embereket egy pillanatra megrendítette a rémes látvány, azután hárman is orvosért rohantak, egyik lakó pedig a házban lévő telefonhoz sietett és sürögösen hívta a mentőket. Megérkeztek dr. Frint Sándor, dr. Magyar Samu és dr. Gárdos Oszkár orvosok, akik tanácstalanul állottak az eszméletlen emberek mellett. A tünetekről gázmérgezésre lehetett következtetni, de a szobában viszont tiszta volt a levegő.

Izgalmas várakozás után végre megérkezett a mentőokocsi, amelyben csak egyenként lehetett a betegeket a Terápia szanatóriumba szállítani. Ott dr. Windholz Béla és dr. Löwinger Miksa vették vizsgálat alá az eszmé-

letlen, megmerevedett testű embereket. Gázmérgezés gyanítottak és csodálkozva halottak, hogy Brunnerék szobájában nem volt gáz, sőt a házban nincs is bevezetve a gáz. Ugy mondták ekkor, hogy talán valami étel-nemű mérgezte meg a tragikus sorsú családot. A rendőrség lefoglalta a lakásban talált ételeket, vegyvizsgálat alá vették, azok azonban méregmentesek, élvezhetőek voltak. Ilyen titokzatos és különös esettel még nem állottak szemben az orvosok és a rendőrség nyomozói. Később arra is gondoltak, hogy rablás áldozatai lettek a szerencsétlenek és a rablók valami gyorsan liánó gázzal tették őket öntudatlanná. De ez a feltevés sem állhatott meg, mert a lakás teljesen rendben volt. Semmi nyoma sem látszott, hogy ott idegen emberek garázdálkodtak volna.

Eközben az orvosok mindent elkövettek, hogy az öntudatlan embereket eszméletre térítsék. Végre este hét óra tájban Brunner Magda megmozdult. Kinyitotta szemeit, de beszélni nem tudott. Egész éjszakán át a legnagyobb bizonytalanság uralkodott a szanatóriumában és a rendőrségen, mert senki sem sejtette a tragédia okát. Brunner és Brunnerné állapota változatlan maradt: mozdulatlanul, mereven feküdtek egész éjszakán át. Brunner Magda pedig nem tudott beszélni. Végre több injekció után Brunner Lajosné is életjelet adott magáról, de Brunner állapota nem javult és az orvosok aggodalommal telve álltak ágya előtt.

Megoldódott a titokzatos tragédia rejtélye.

A délelőtt folyamán különös eset világította meg a Brunner-család tragédiájának rejtélyét. Iancu Traian rendőrigazgató, Cerkess komiszár és Filip városi mérnök ismét elmentek a helyszínre és amint beléptek a lakásba, fojtó gázzag fogadta őket. Most már világos volt, hogy a szerencsétlenül járt emberek gázmérgezés áldozatai lettek. De még most is probléma volt, hogy miképpen került a gáz a lakásba, amikor a házban nincsen bevezetve és miért nem érezték a gázzagot akkor, amikor a szerencsétlenséget felfedezték és amikor az első helyszíni szemlét tartották? Erre a kérdésre is megjött a válasz. Az ucca közepén levő főgázvezeték csöve megrepedt és a talajon keresztül szivárgott be a gáz a lakásba. Nedves időben a talaj repedése eldugulnak és a gáz szivárgása megszűnik. Amikor beállt a fagy, ismét megnyíltak a repedések, a gáz ismét megindult utjára és bejutott Brunnerék lakásába. Vasárnap délután, amikor felfedezték a tragédiát, már elpárolgott a beszivárgott gáz és azért nem érezték semmit a beözönlő emberek és a helyszíni szemlét tartó rendőrtisztek.

A déli órákban Brunner Lajosné és Brunner Magda annyira jobban lettek, hogy el tudták beszélni a rémes éjszaka történetét. Brunner Lajosné, aki mint említettük, délben már rosszul lett, este ismét fejfájásról panaszkodott. Mindnyájan érezték valami édeskés szagot, de nem is sejtették, hogy gáz tódul be a szobába. Az esti órákban Brunnerné ismét elveszítette eszméletét. Leánya, Magda hozzá sietett és nedves ruhával kezdte dörzsölni halántékát. Közben ő is rosszul érezte magát, lefeküdt ágyába és Brunnerné ápolását férje vette át. Egyszerre Brunner Lajos elszédült s ráesett a mozdulatlanul fekvő felesége testére. Brunnerné az ütés következtében magához tért. Az ajtóig vánszorgott, hogy segítséget hívjon, de ott elveszítette eszméletét. Így találták őket másnap délután 3 órakor a szobájukba tóduló emberek. Ha egész éjszaka szivárgott volna a gáz Brunnerék lakásába, úgy mindhárman kilszenvedtek volna.

Az anya s leánya állapota ma esti órákig lényegesen javult. Brunner Lajos ma este szintén öntudatra tért ugyan, de még nincs túl minden veszélyen. A család tragédiája mélyen megrendítette a város közönségét.

Eletfogytiglani kényszermunka után nyolc- évi börtön.

Két rabló katonaszökevény az aradi törvényszék előtt. — Az ocnai sóbányából hozták őket vasraverve Aradra.

(Arad, január 16.) Két vasrvert, életfogytiglani kényszermunkára ítélt fegyenc állott ma vádlotként az aradi törvényszék II. szekciójának büntető-tanácsa előtt. Jude Todor biharmegyei, tasnádi és Pacurar Péter suceanamegyei, scheiai születésű volt katonák, akiket 1921-ben kétrendbeli rablógyilkosság büntette miatt életfogytiglani kényszermunkára ítélt a cluji (kolozsvári) hadbíró-ság. Ezt megelőzőleg azonban a két jómadár Aradmegyében is különféle gaztetteket követtek el. Mint nemrégiben kiderült, Jude és Pacurar még 1919. telén megszöktek ezredüktől és a megyében bujdosva, Csermő községbe is elértek, ahol éjszakánként idején kirabolták Kalmár János kereskedő üzletét és onnan mintegy 200.000 lej értékű árut vittek el. Ugyanezen az éjszakán még Scrob Nicolae gazdánál és dr.

Gombos János körorvosnál is tettek látogatást. Előbbi helyről két lovat hajtottak el, míg a körorvosnak teljes ruhatárát rabolták el. A csendőrségnek annak idején csak a rablók kilétét sikerült megállapítani, holtartózkodásuk azonban az elmúlt év elejéig ismeretlen volt, míg aztán a csendőrség körözésére a cluji (kolozsvári) hadbíró-ság közölte, hogy a két, közben életfogytiglani kényszermunkára ítélt ember az ocnai sóbányában van. Az aradi ügyészség megkeresésére a napokban Aradra szállították a két elvetemült gonosztevőt, akik a mai főtárgyaláson cinikusan ismerték be a csermői rablásokat és ezért a törvényszék mindkettőjüket egyenként 8—8 évi börtönbüntetésre ítélte. Grigorovici dr. hivatalból kirendelt védő Pacurar nevében felebbezett, míg Jude mosolyogva nyugodott meg az ítéletben.

Öngyújtással vádolt aradmegyei malom- tulajdonos.

A pancotai malmalom leégésének különös epilógusa. — Az aradi ügyészség letartóztatásba helyezte Franck Adámot.

(Arad, január 16.) Megirtuk annak idején, hogy a titokzatos pancotai tüzesetek során az elmúlt hónapokban egy éjszaka rejtélyes körülmények között kigyulladt a Franck Adám-féle pancotai hatalmas malom. A tűz elementáris erővel a malomépület több részében egyszerre fellobbított és több millió kárt okozott, mert az épület és a raktár udvarján porrá égtek. A tüzeset ügyében megindított csendőri nyomozás a katasztrófa keletkezésének okát — mint az eddigi legalább tíz esetben — hosszas nyomozás után ez alkalommal sem tudta megállapítani. Az érdekelt biztosító-társaságok viszont sehogysem tudták megnyugodni a hatalmas károsodás ügyében és titokban nyomozni kezdtek a tüzeset körül, amelynek következtében ma szenzációs fordulat állott elő az ügyben. Az egyik aradi biztosító-társaság ügyésze ugyanis ma reggel megjelent az aradi ügyészségen

és öngyújtás címén feljelentést tett Franck Adám malomtulajdonos ellen, akit még a féltő fölyamár elővezettetett és kihallgatott Niculescu fő-ügyész. Franck az ügyészségen természetesen erőlyesen tiltakozott a vád ellen, amelyet ő csak a biztosító-társaságok már ismert manőverének minősített. A vizsgálat folytatása érdekében azonban az ügyészség letartóztatásba helyezte Franck Adámot, aki a letartóztatási végzés ellen ügyvédje útján felfolyamodást nyújtott be a timisoarai táblához. Érdekes egyébként, hogy éppen ma érkeztek vissza a timisoarai főügyészségtől az ugyan-csak öngyújtással vádolt Gailó János pancotai nagykereskedő ügyére vonatkozó vizsgálati iratok, amelyek szerint a timisoarai főügyészség is teljesen elejtette a vádat az igaztalanul megvádolt nagykereskedővel szemben.

A külszák meséik...

Jöttek, láttak, győztek az irógépkisasszonyok. — Aradi lapszerkesztő posthumus operettje. — A Külváros érdekes szereposztása. — Amikor a sugó nem hangos.

SZÉLCSEND uralkodik néhány nap óta a színháznál. Csak elvétve vannak zongora-próbák. Kihozta a társulat azt a két operettújonságot és egy vígjáték-premiert, amelyek miatt már hetek óta főtt a feje mindenkinek és szombatra, vasárnapra, sőt mára is már jóleső nyugalom szakadt a tagokra. A munka jól megérdemelt nyugalomát élvezik. Csak Szendrey igazgató friss, fönn szivarozik irodájában és — hosszú idők után — mintha egy kissé meglegedett lenne. Ez a hét volt ugyanis — lehet mondani — a szezon legsikerültebb hete. A két „irógépkisasszony“ darab pompásan beütött. A vígjáték is, az operett is. Szendrey igazgató boldogságát csak egy rontja el: hogy nincs raktáron még egy „irógépkisasszony“ darab.

HOLNAP és a következő napokon azonban már megindul a munka teljes gőzzel. Két nappal kitöltik ugyan a „Fehér indiánok“ premierjét, de má holnapra színpadi próbák lesznek dr. Reusz sörögváros és Kaszab Géza, néhai aradi utátró operettjéből. Egészen új Kaszab Géza librettója. És főerőssége a humor. Kaszab Géza „—zab“ al színgált humorjaira bizonyára még sokan emlékeznek s a darabban az egykori Kaszab-humor lép elének frissen, elevenen. A darabnak úgy szüzséje, mint zenéje kerül minden mai trivialitást. A szöveg két amerikai milliárdos versengéséről szól. Az egyik: Blöff, hogy legőzze a másikat, azra rukkolt elő, hogy megvásárolta a Csendes-óceán egyik szigetét, amelyet fehér indiánok laknak és ott császárrá kiáltotta ki magát. A második felvonásban, aztán végül kiderül, hogy az egész fehér indián-história mese. Fehér indiánok nem léteznek és mindent a konkurrens: Szerde eszelt ki. Közben kettős szerelmi viszonyfonalak húzódnak át a darabon, a végén természet-

esen minden jóra fordul és a boldogságos „happy end“ akkordjaiban gördül le a függöny. Az ötlet, amint látjuk, eredeti; s ami a fő: mulatságos. Egy „bemondással“ Kaszab még ma is aktuális maradt: A milliárdos fiút szerelemre tanítják: ... és most jön a csók ... de előbb néhány boldogságot susogion a nő fülébe ... És a fiu susog: „Hadi-köicsön-valorizáció! ...“

A PROZA sem tétlen. Langer izgalmas drámája: a „Külváros“ igaztja a drámai együttes lelkét Január 27-én lesz a premierje. Kallós a bíró — Pesten Csontos, Mészáros a Franci — Pesten Kiss Ferenc, Szepessy Edith az Anna — Pesten Titkos Ilona. Ez a három nagy szerep. Hogy mily nagy az áldozatkészség a siker elérésére. Mészáros Béla szombaton este, vonatra ül, reggelre Pesten van, délután megnézi a Külvárost a Magyar Színházban, este vonatra ülés, tizenegy órai rázkódás, törődés, reggel van csak Aradon, de a siker érdeke mindennél föbb ... S a pesti előadásból sokat lehet tanulni.

VASARNAP délután a „Templom egere“ előadásán szerencsés kimenetellel végződött baleset történt. A darab nagyszerűen pereg. A zsufolt ház közönsége nem fogy ki a kacagásból, vagy néhol az elzékenyülésből. És megkezdődik a III. felvonás. Két jelenet lemegy. Egyszerre csak rémülten susogja fel Alföldy sugó a sugólyukból, hogy: „Jaj, Istenem, hová lettek a többi jelenések.“ A III. felvonás sugópéldánya csaknem egészen elveszett. És Alföldy kezét tördéli, hogy most mi lesz? Rémülten szól fel az éppen színen levő Mészárosnak és Mészáros majdnem elnevette magát és rendületlenül folytatta mondókáját. Sőt a jelenésre kerülő többi színészeket sem zavarta a szokatlan malőr. Akik ismerik a színészek életét,

ERZSEBET MUZSU.

Ma d. u. 5, 7 és este 9 órakor Erdélyben premier! Nagy világsláger! SUDERMANN „EGYSZER VOLT“ c. regénye filmen.

„Asszony és Ördög“

(Fanamet-film.)

Greta Garbo és John Gilbert a főszerepb. Nagyszerű zenekísérett. — D. u. 5 és 7 órakor rendezés olcsó, este 5 lejtel emelt helyárak.

azok bizonyára tudják pedig, hogy mit jelent a sugó. Ezuttal azonban a sugó és a furcsa baleset nem jelentett semmit: a darab zavartalanul ért a függönyhulláshoz, a közönség nem vett észre semmit: legfeljebb — érthető örömmel — azt, hogy — mily szokatlan — ezuttal nem volt „hangos“ a — „sugó.“
Tariján.

SPORT

O Külföldi eredmények. Bécs—Páris 3:0 (1:0). A tegnap Párisban lezajlott mérkőzés az oszták ... t biztos győzelmet eredményezett. A bécsiek állandó fölényben voltak, mind a három góljukat Juránics lőtte. A franciák csak a meccs utolsó negyedórájában jutottak szóhoz, azonban a vigaszgölt ekkor sem tudták elérni. A játék huszezer néző előtt, napos időben folyt le. Bécs. Wacker—Simmering 3:1. A nap egyetlen bajnoki mérkőzését a Wacker biztosan nyerte. — Barát-ságos mérkőzések: Hertha—Floridsdorf 2:1, Rapid—Rudolfshügel 2:1. BAC—Slovan 3:3.

Hazahozzák Budapestről Aradváros értékeit.

A pénzügyminisztérium megadta Magyarországnak a kívánt ellennyilatkozatot.

(Arad, január 16.) Mint ismeretes, Angel István dr. polgármester az elmúlt hónapban Budapesten volt, hogy hazahozza az aradi értékeket, amelyek a forradalom óta a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál vannak, Budapesten letétben. A polgármester eljárt az illetékes magyar minisztériumokban, ahol hajlandóknak mutatkoztak megadni az engedélyt az értékek, illetve egyelőre csak a közigazgatási letétek hazahozatalára, azzal a feltétellel, hogy ha ezzel szemben Starcea budapesti meghatalmazott román miniszter, vagy a román pénzügyminisztérium nyilatkozatot ad, amelyben kijelenti, hogy a magyar állampolgárok tulajdonát képező letéteket, ha ilyen felmerül, a román állam utólag kiadja. A budapesti román követség annakidején táviratilag tett erről jelentést a bucuresti-i pénzügyminisztériumnak, onnan azonban nem érkezett válasz, úgy, hogy a polgármester kénytelen volt eredménytelenül hazajönni.

Ma átirat érkezett a pénzügyminisztériumtól Aradváros vezetőségéhez, amellyel közlik, hogy a minisztérium felhatalmazására Starcea követ megadja a kívánt nyilatkozatot a magyar kormányának. Így elhárult az utolsó akadály is a letétek hazahozatala ügyében és most már csak az marad hátra, hogy Aradváros megbízottja ismét Budapestre utazzék, hol átveszi a letéteket és hazahozza. Valószínű, hogy ez ügyben maga Angel István dr. polgármester megy megint Budapestre.

Mulatság.

— Bálát rendeznek az aradi huszártisztek. Az 1. Rosiori-ezred a múlt évihez hasonló nagyszabású bálát rendez ebben az esztendőben is. Az ezred tisztikara február 11-ikében határozta meg a bál napját, amely az eddigi előjelek szerint is, még a tavalyi nivót is felül fogja mulni. A Központi szálloda nagytermében rendezendő bálra már most folynak az előkészületek és bizonyos, hogy Arad elit közönsége zsufolásig fogja megtölteni a báltermet. A bál iránt városszerte máris igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— A „Reuniunea Femeilor Romane din Arad“ — Román Nőegylet ez évben január 29-én rendezi tradicionális román jelmezes bálját, esti 10 órai kezdettel a Fehér Kereszt nagytermében. Mint előző években, úgy ez évben is egyike lesz a legszebb s leglátogatottabb bálaknak, ahol a román elite társadalom fog találkozni.

LEGUJABB.

A belgrádi Telegraphen-Union rádió-tudósítása az Aradi Közlöny számára.

Megingott a jugoszláv kormány helyzete.

Belgrádból jelentik: A Vukisevics-kormány helyzete a demokrata-párt országos kongresszusának éles állásfoglalása következtében erősen megingott, aminek látható jele már az, hogy Velja Popovics, radikális tárcanélső miniszter, ma délután átnyújtotta lemondását. Bizonyosra veszik, hogy a holnapi napon a demokrata miniszterek is demisszionálnak s ezek között első sorban Marinkovics külügyminiszter, aki ma különben hosszabb kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. A demokrata-párti miniszterek lemondásával az összkormány lemondása is bekövetkezik. Amíg a sorsdöntő események folynak, kínos botrány történt a skupstina pénzügyi bizottságában. Angelovics dr. népjóléti miniszternek Radics Pavle heves vita után azt kiáltotta oda:

— Maga egy dalmát idióta!

A horvát képviselők valamennyien demonstráltak a miniszter ellen s végül tárcájának költségvetését leszavazták.

Bethlen miniszterelnök megcáfolja Nagy Emil állításait.

Budapestről jelentik: Gróf Bethlen István magyar miniszterelnök ma hosszabb nyilatkozatot tett közzé a Nagy Emillel támadt afféréje dolgában. A miniszterelnök a leghatározottabban kijelenti, hogy az optáns-ügyben gróf Csáky semmitéle szerződést, vagy meg egyezést nem kötött. Még egyszer állítom, — fejezi be nyilatkozatát a miniszterelnök — hogy Nagy Emil megállapítása az igazsággal ellenkezik. S követelem, hogy elégtételért forduljon a bírósághoz. Kijelentem, hogyha neki ott sikerül állításait bebizonyítani, nyomban elhagyom állásomat.

Nagy Emil a Magyarország című lapban vádászott Bethlen gróf miniszterelnök nyilatkozatára és kijelentette, hogy állításait fenntartva, eleget tesz a miniszterelnök felhívásának, bíróság elé áll, pedig egészen más elégtételeit várt. Kijelentette, hogy amit mondott, nem rosszhiszemű propagandából mondotta.

Küszöbön a frank stabilizálása.

Párisból jelentik: Beavatott helyről származó értesülések szerint a frank stabilizálása küszöbön áll. Egyes verziók szerint a stabilizálás szombatról vasárnapra már meg is történik. A kormányhoz közel álló körök ezzel szemben azt állítják, hogy a frank-stabilizáció csak az új parlament összeülése után következhetik be.

Ausztria százmillió dolláros külföldi kölcsönt keres.

Bécsből jelentik: Ausztria kormánykörei a Morgan-csoporttal folytatnak beható tárgyalásokat egy százmillió dolláros kölcsön ügyében.

Royalista tüntetés Görögországban.

Athénből jelentik: Néhai Konstantin király gyászünnepélye alkalmából hataloms royalista-tüntetés volt a görög fővárosban. A

tüntető tömeg, amelyben körülbelül hátezeren vettek részt, abcugolta a köztársaságot és eljenezte a királyságot.

Meghalt a skopjel merénylet áldozata

Belgrádból jelentik: A skopjel bolgár torradalmárnő áldozata, Prellcs Velimir a tartományi főispánság jogtanácsosa, a végrehajtott operáció és a gondos ápolás dacára, ma délután belehalt sérülésébe. A kiváló tisztviselő tragikus halála igen nagy részvétet keltett s holnap államköltségen temetik el.

Közgazdaság.

Zürichben 3.20, Párisban 15.70 a lej.

Helyi valutaárak. (Január hó 16.)
Kifizetések: Berlin 38.75, Newyork 162.25, London 793, Páris 6.40, Milánó 8.58, Prága 4.82, Budapest 28.42, Zágráb 2.86.5, Bécs 22.91, Zürich 31.35. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161.50, angol font 790, francia frank 6.50, olasz lira 8.50, cseh korona 4.80, pengő 28.50, dinár 2.83, osztrák schilling 23, svájci frank 31.30. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160.50, angol font 785, francia frank 6.30, olasz lira 8.30, cseh korona 4.75, pengő 28.30, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50. — **Irányzat:** Tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 16.)
 Berlin 123.66, Amsterdam 209.35, Newyork 519. London 2531.50, Páris 20.41.50, Milánó 27.45, Prága 15.38, Budapest 90.75, Belgrád 9.14, Bucuresti 3.21, Varsó 58.20, Bécs 73.15.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 16.)

Berlin 123.65, Amsterdam 209.37.50, Newyork 519.15, London 2532, Páris 20.41.50, Milánó 27.45.50, Prága 15.38.50, Budapest 90.75, Belgrád 9.13.75, Bucuresti 3.20, Varsó 58.20, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január hó 16.)
Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 790, Newyork 161.60, Milánó 8.58, Zürich 31.20, Bécs 22.80, Prága 4.80, Budapest 28.25,

— **Adókvetések Aradon.** Az aradi pénzügyigazgatóság közli, hogy a ház- és földadó-kivető bizottságok kedden a következő uccákban jelennek meg: V. számú bizottság: Crisan (Karolina)- és Tudor Vladimirescu (Dobó) uccában. A VI. számú bizottság: Baritiu (Rákóczi) uccában. A VII. számú bizottság Trib. Axente, Piata Luptei és a Chinezul-uccában. A bizottságok kérik a háztulajdonosokat, hogy a házvételi és lakbérleti szerződéseket, valamint az egyszázalékos lakbérilleték befizetéséről szóló nyugtát és jegyzőkönyvet a saját érdekükben tartsák kéznél és a bizottság kívánságára mutassák fel.

Szőlőhernyók és rovarok új hazát keresnek

„Ne várjuk meg, míg az „UNIVERSAL” szőlőpermetező-szer teljesen kipusztít bennünket; menjünk új világrészbe, ahol még nem ismerik az „UNIVERSAL” szőlőpermetező preparatum korszakalkotó hatását!”
 Rudolf Meese hird.
 A hernyók és rovarokon kívül a többi szőlő-megbetegedések egy mint:
lisztharmat, zöld és fakó rothadás, peronoszpora és fűt-peronoszpora
 csak a mult szomorú emlékeit képezik, mert minden betegséget biztosan elhárítja az „UNIVERSAL”-al való permetezés. 1058
POROZNI NEM KELLI!
 Felvilágosítással és használati utasítással szolgál:
az „UNIVERSAL”
 Szőlőpermetező-anyag Vállalat Vezérképviselője
 Arad, Str. Greceanu 5.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékkel nem vállalunk felelősséget

Ifj. Dr. Demian Aurel ügyvédi irodáját

Aradon, Strada Eminescu (Deák F.-u.) 28. szám alatt

ujból megnyitotta.

LITHYNIA

PAPTAMASI ÁSVANYVIZ. Gyógyvíz
 Vese, hólyag és epe bántalmak legjobb orvossága
 Kapható: Országjáróban, fűszerüzletben és vendéglóban.

Hirdessen a 43 évi fennálló Aradi Közlönyben

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului

Vérszegények, sápadtak, legyöngültek és étvágytalanok
 legjobb erősítő és hizláló szere a
Ferrol Vastáplikőr.
 Egy üveg ára 95.— lej.
 Készült: 298
 dr. Földes gyógyszerháza Arad

HOTEL PALACE
 HOTEL EXCELSIOR HOTEL BELLEVUE
 A Bellevue teljesen újalakítva, folyóviz, privát lakosztályok tengeri fürdővel is. Központi fűtés és folyóviz. 250 szoba kilitással és balkonnal a tengerre. Saját zene, naponta 5 órai teák, bálók, művészi attrakciók, táncok, mulatságok. 396
HOTEL PALACE-ABBZIA.
 LEGELŐKELOBB HÁZAK KÖZVETLEN A TENERPARTON.
 Pensio: 35.— lírától.

Makulatura,
 tiszta lappéldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben
 kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

AZ összes raktáron levő teli női és leányka felöltők minden elfogadható árban el lesznek adva addig, amíg a készlet tart.

JULIU PLESZ Gyula cégnél ARAD
 <<< Strada Colonel Piriel (Vörösmarty-uca), a színház hátsó bejáratával szemben. >>>
A MITI REZSER. Mélyen leszállított áruk

APRO HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szótig hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az óvan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszlelvéllel ellátott kérdézkérdésekre válaszolunk. Ajánlatok, felizés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

HAJHULLÁS és hajkorpa ellen a legjobbszer az **EGGER-PETROL**. — Kapható minden drogueriarban es minden gyógyszerárban.

DOMBORNOMÁSU névjegyek és levelepapírok minden papirkereskedésben megrendelhetők. 15301

HAZASSÁG.

HAZASSÁGABAN csalódott önálló iparos nőszülné némi hozományval. Teljes című levelet „Unom a magányt” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 399

OKTATÁS.

FRANCIÁT és németet nagyon olcsón tanítok. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 235

ALKALMAZÁS.

GÉPHIMZÉST tanítok, kelengye és zseb kendő monogramozást vállalkozok. Str. Teodor Serb (Török Gábor-u.) 26. 398

KERESEK egy románul írni és olvasni tudó vasúti ügyekben jártas, megbízható, erélyes ispánt. Volt vasutasok előnyben. Markovits szállitonál. 10500

JOBB főzőnő bejáró főzőnőnek ajánlkozok. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 409

IRODISTANÓT, magyar és román nyelvben teljesen jártas, ki gyakorlott gyors és gépiró, felvesz az „Universala” Bank, Str. Bucur 18. 412

MAGÁNOS férfihez vagy nőhöz ajánlkozom azonnali belépésre házvezetőnőnek. Cím Városligeti Lövészegylet. 413

LAKÁS.

EGY SZOBA KONYHÁBÓL ÁLLÓ UDVARI LAKÁS A VÁROS KÖZPONTJÁBAN 1928. MÁJUS 1-RE KIADÓ. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1357

BUTOROZOTT szoba urinó vagy uriember részére azonnali vagy február elsejére kiadó. Str. Cercetasilor (Szt. Pál-ucca) 10. 397

VÁROS központjában 1 esetleg 2 elegánsan butorozott uccai szoba fürdőszoba használatra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 411

Különbejárattal két egymáshoz nyíló uccai butorozott szoba a Minorita templom szomszédságában kiadó. 406 Irodának, orvosi rendelőnek is alkalmas. Cím az Aradi Közlöny kiadójában

VÉTEL ÉS ELADÁS.

STRADA Rémus 40. sz. volt Virág-ucca víz van eladó. 404

ELADÓ 200 kg. kék mák prima Kajzer Adánnál, Szemlakon 362. sz. Aradme-nye. 401

JÓKARBAN lévő magasuló fürdőkádból megvételre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 405

ANTIK és modern butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik sálakat, használt butorokat, szőnyeget, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket, stb. bizományba veszek, azok magas árban való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóné, Strada Horia (Széchenyi-u.) Neuman-palota. 1000

HARISNYAKÖTŐ kézigépek műhlhausen 4, 6, 8, 9. számú, kifogástalan állapotban eladó. Reusz ecetgyár, Bulev. Regele Ferdinand 55. 329

TISZTA, MOSOTT RONGYOT gépek tisztítására keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 100

MACULATURA PAPIR 5 kg-os csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

ALKALMI
ajándék tárgyak
olcsón szerezhetők be
SALGÓNÉ
bizományi üzletében Arad, Str.
Horia (Széchenyi-ucca)
Neuman palota.

ZONGORAK és **PIANINOK**
részletfizetésre 278
MELISNEL, P. Av. Iancu 21.

Sziléziai dió
kocsz
szalon
köszén

fojtónégy, töltőkályhába és cserépkályhába „RETORTA” **IASZÉN** házi és ipari céra zsákban és csomagolva minden mennyiségben házhoz szállít:

ALTMANN EDE 6688
szónraktár Arad, Bul. Reg. Ferdinand 44.
(Boros Béni-tér.) Telefon 461.

INGATLAN.

KERESEK házat megvételre, lehetőleg a belvárosban 2 vagy 3 lakással. Címeket kérem Janauschek Ferenc, Vas-u. 12. Ügynökök kizárva. 400

HUNGARIA
Nagyszálloda
BUDAPEST,
a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak!
Távíratcím: „HUNGARIOTEL”

FRIGUL SI AERUL BECE
usucă pielea. Namai e
oremă de toaletă, NICI
USCATA NICI GRASA,
ci padea vârsare ungară
cum este

La Crème Simon
ocare într'adevăr ai des
epidermei mlădieces tre-
buincașă ca să înfrunte
asprimile frigului.

ÜZLETEK.

BORBÉLYÜZLET, már évtizedek óta fenálló, más elfoglaltság miatt olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 361

JÖMENETELÜ fűszerüzlet ital és trafik joggal kivándorlás miatt minden áron eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 408

A zsidó templom épületben
(Arad, P. Plevnei Arpad-tér 5.)
üzlethelyiség
május elsejére kiadó
Bővebbet ugyanott a
Jegyzői irodában. 410

Bankkölcsonőket
aradi házakra, környékbeli földekre betáblázás mellett előnyös feltételekkel vagy **kézizalagra** (ékszer, ingóság) gyorsan folyósítanak.
HAASZ ALBERT irodája Arad,
Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 12 szám.

Téglagyár berbeadó.
Arad városhoz 800 méterre, állatvásár mellett Probst-féle téglagyár 12 és fél kis hold területtel, téglá és cserép készítéshez legjobb földdel, körkemence és munkás házakkal több évre berbeadó. Ajánlatok február 1-ig elfogadtnak. — Feltételek megtekinthetők és bővebbet Dr. Lócs Rezső ügyvédnél, Str. Horia (Széchenyi-ucca) No. 8. 407

KÜLÖNFÉLÉK.

A **SZÍNHÁZBAN** tegnap este elvesztetem 3500 lejt és hivatalos okmányaimat. Szegény újságíró vagyok, a pénz nem volt az enyém, éppen ezért kérek mindenkit, hogy becsületelem és családom kenvere érdekében juttassák el hozzám a pénzt és az okmányokat. Lebóvits újságíró és a Piata Catedralei (Thokoly-téri) újságíró bódé. 600

Parketta
száraz, legjobb minőségben a legjobb árban értékesítendő Aradban, pentru industria lemnului.

CZEILER, KORINS & CO.-nál
Aradon, Parkettát lerakással együtt is vállalunk. Telefon: 187., 504.

BOLTKÉZELŐT KERES a bodófalval (nagybodófalval) Hangya szövetkezet, Javadalmazása 4% forgalmi jutalék, monopoli cikkek után 1%, lakás, fűtés, világítás, 200 lej havi fix fizetés. Ovadékul 50.000 lejt, melyből 30.000 készpénz, 20.000 lejt ingatlan bekebelezés. Román, magyar nyelv bírása megkívánatik. Szövetkezet mult évi forgalma 1 millió 300.000 lejt volt, ebből monopoli cikkek cca 120.000 lejt tesznek ki.

Az állás febr. 15 - 20. körül elfoglalando. Szék épített, séget igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérdéseket közvetlen a szövetkezet igazgatóságához kell intézni. Bodófalva juseful Severin u. p. Bálint. 403

I. emeleti helyiség,
mely all két nagy uccai
és egy udvari szobából
Irodának, szalonnak, orvosl rendelőnek, üzletnek, műhelynek rendkívül alkalmas,
kiadó.
Cím az „Aradi Közlöny” kiadójában.

Muzsaj József
Arad, a színházzal szemben.

Őszi és téli árjegyzék:

	LEJ:
Iskola öltöny	1600
Férfi öltöny tiszta gyapjú	1750—
Férfi öltöny div. színekben	2450—
Sötét kék és fekete öltöny Ia.	2750—
Őszi felöltő	1950—
Ulster double Ia.	2450—
Fekete téli kabát szörme sál gallérral	2650—
Fregoli raglán	2200—
Gummi kabát	850—
Börkabát minden szlub. Ia.	4600—

Mérték szerinti szabóság!
Nagy posztó raktár!